

GOSPODARSKI LIST

List izhaja enkrat na mesec —
Stane za celo leto 12 lir, za pol
leta 6 l., posamezna številka 1 liro.

Leto V. Štev. 8
August 1926

:: Upravištvo in uredništvo ::
V GORICI CORSO VERDI ŠT. 37
:: Rokopisi se ne vračajo ::

VSEBINA.

Posnemajmo, nadkrilujmo.

Živinoreja in živihozdravništvo: Zvrženje krav (dr. Ravnik.) Guinejska ali morska kokoš. (Fr. Magajna.)

Mlekarstvo: Osrednja mlekarna v Trstu (Inž. Rustja.) Slepota sira (A. Pevc.)

Sadjarstvo: Trganje sadja (Just Ušaj).

Poljedelstvo in vrtnarstvo: Spravlja nje trave ob dežju (Inž. Pegan.)

Splošno znanstvo: Kemija v modernem kmetijstvu (Fr. Magajna.)

Zadružništvo: Zapisnik XX. rednega občnega zbora Zadružne zveze v Gorici.

Splošno gospodarstvo: Ali so zadruge dolžne dati pregledati mere in uteže? (dr. Stojan Brajša.) Kako široke obroče morajo imeti kolesa pri vozovih?

razni pregled.

Vprašanja in odgovori: 33. Kako naj očistim sodček od skisanega vina? 34. Ali je romunska koruza dobra za moko? 35. Kaj je vzrok, da je junica zvrгла v šestem tednu? 36. Ali smem gnojiti zelje s čilskim solitrom?

Gospodarski koledar: Kmetovalec v avgustu.

Gospodarski drobiž in razno: Zakon o sindikatih in naše zadruge. Kongres Glavnega zadružnega saveza v Jugoslaviji. Izvoz vina iz Italije v Nemčijo. Forodova bilanca. Proti čebelni uši.

Listnica uprave: Kdor ni plačal lista za drugo polletje, ne dobi več avgustove številke.

Opozorjamo zadruge na notico o sindikalnem zakonu, ki se nahaja na zadnji strani lista.

Mlekarne!

Vse potrebne knjige dobite že kolektivane pri Zadružni zvezi v Gorici, Corso Verdi 37. Istotam dobite najceneje tudi vse *mlekarske* potrebščine.

Cena oglasom.

Stran	1 štev.	6 štev.	celo leto
1	100 L	350 L	500 L
1/2	60 "	200 "	300 "
1/4	40 "	120 "	180 "
1/8	25 "	65 "	100 "

Kdor želi lanski letnik »Gospodarskega lista«, ga lahko naroči pri upravi. Cena vseh 12 števil, ki bo lepo vezana je samo 15 lir.

Širite

„Gospodarski list“!

Restavracija Central

Gorica - Corso G. Verdi - Gorica
poslojpe Centralne posojilnice na dvorišču

Toči najboljša domača vina: vipavska, briška, pristen kraški teran. Izborna kuhinja, topla in mrzla jedila. Šaljališče trgovcev. Lastnica
Postrežba točna. Josipina Podgornik.

RESTAVRACIJA S PRENOČIŠČEM

„Alla Transalpina“

nasproti državnemu kolodvoru

Pristno domače vipavsko in briško vino, izboren kraški teran, domača kuhinja, vedno gorka jedila. - -
Velik vrt.

Priporoča se

IVAN GRUSOVIN

T PRISTNI TROPINOVEC !!

dobite vedno v Dornbergu
pri „Zadružni žganjekuhi“

FURLAN ALOJZIJ

SODAR

GORICA - VIA ASCOLI 23

razprodaja nove in rabljene sode, vsakovrstne plavnike, škafe itd. Sprejema vsa v to stroko spadajoča popravila.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELIER
ROBERT BERKA

BIVŠI ASISTENT Dr. PICHLA
GORICA - - CORSO VERDI 36

NASPROTI ZADRUŽNE ZVEZE

SPREJEMA CD 9 - 12 IN OD 2 - 6
OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH
DOPOLDNE.

Pozor! VINOREJCI Pozor!

LEOPOLD KRALJ

SODAR

Gorica - Via Lantieri in Via Cipressi 2

Izdeluje: sode, kadi, lodrice, orne (zehtarice), škafe, brentače in vsa v to stroko spadajoča dela. Sprejema popravila, po dogovoru pride tudi na dom. V zalogi ima raznovrstno novo in staro posodo.

LA FONDIARIA

Zavarovalna družba proti požaru, nezgodam, tatvini in za življenje.

Generalno zastopstvo v GORICI,
CORSO VITT. EMANUELE III. 20

Krajevna zastopstva v vseh občinah

BREZIGAR IN SIN

GORICA - VIA CARDUCCI 19
(prej Gospodsko ulica) v dvorišču

Zaloga vsakovrstnih
kmetijskih strojev,
čeških in nemških
tovarn.

Restavracija

pri

„Treh kronah“

GORICA VIA CARDUCCI 12

Domača kuhinja. Toči pristno brisko, vipavsko vino in specialiteto „kraški teran“. Pre-nočišča za potnike. — Priporoča se občinstvu za obilen obisk

Anton Malnič.

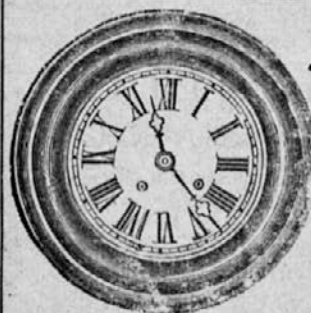
Naš zobozdravnik

specialist za bolezni v ustih in na zobeh

M. U. dr. LOJZ KRAIGHER

z nemškim zobozdravniškim izpitom za zobozdravniška in zobotehniška dela

v GORICI, na Travniku št. 20, I. nad.



Edini zastopnik
za Goriško za
stoipne ure prvo-
vrstnih nemških
tovarn najnov. j-
šega in najfinej-
šega sistema (se
navijajo same).

JAKOB ŠULIGOJ URAR IN ZLATAR

GORICA, - Via Carducci 19 (Gospoška ulica)

Zaloga najboljših švicar-
skih ur „UNION“ in „ALPINA“.

Največja zaloga vseh dru-
gih ur z jamstvom 2 leti
časa po najnižjih cenah.

Tvrdba

VINOAGRARIA

v Gorici Piazza Vittoria

(Travnik) št. 4

prodaja Quassia-trske naj-
boljše in najcenejše sred-
stvo za pokončavanje li-
stnih uši na breskvah, svin-
čeni arzenijat, najboljše
sredstvo za zatiranje groz-
dnih in sadnih moljev,
trake iz lastike za ce-
pljenje trt, cepilne nože
znamke „Kunde“, razna
semena, orodje in panje
za čebelarje ter druge po-
trebščine za sadjarje, vrt-
narje, vinogradnike, živi-
norejce in kletarje :::::

Posebnost: mali in veliki posnemal-
niki za mleko, dunajske škroplilnice
za trte, s pumpo od zunaj

Blago zajamčeno dobre kakovosti
Cene konkurenčne

Lastnik

JUST UŠAJ
enotehnik in agronom

ZOBOZDRAVNIK

Dr. L. MERMOLJA

špecialist za ustne in zobne bolezni

ordinira v GORICI na Travniku 5/II.
od 9. do 12. in od 3. do 5.

Rupujte domače vino!

Najpristnejše dobite vedno pri
'Vinarski Zvezi' v Gorici

Via Formica št. 1 ob Kornu.
- Podpirajte lastnega kmetovalca. -

Naša zavarovalnica proti požaru

„L'UNION„

Ravnik Avgust - Gorica

Via Barzellini šte. 2 I. nadstropje.

TEOD. HRIBAR

Gorica - Corso Verdi št. 32

Vedno bogato založena manufakturna trgovina. Sukno za moške in ženske obleke, preproge, zavese, voščeno platno, linolej in dr. iz italijanskih, prvovrstnih čeških in francoskih tovarn. Neveste! Tu dobite vse potrebno po ugodnih cenah! Jamči se za solidno blago - Postrežba točna! Cene izven vsake konkurence!

ALOJZIJ BONNES
AVTORIZIRAN ELEKTROTEHNIK

GORICA - VIA CARDUCCI !
(nasproti Montove hiše)

Inštalacija vodovodov in plinovitih naprav itd.
Bogata zaloga raznovrstnega električnega materijala.

ZLATI JELEN

HOTEL in RESTAVRACIJA

shajališče deželanov s prenočiščem in najboljšo domačo kuhinjo. — Pristna briška in vipavska vina. Kraški teran. Solidna postrežba. Se toplo priporoča slavnemu občinstvu. **Alojzij Vida.**

Trgovina
manufakturnega blaga in izdelanih oblek

Andrej Mavrič

Gorica - Via Carducci šte. 3 - Gorica

GOSPODARSKI LIST

List izhaja enkrat na mesec —
Stane za celo leto 12 lir, za pol
leta 6 l., posamezna številka 1 liro.

Leto V. Štev. 8
Avgust 1926

:: Upravištvo in uredništvo ::
V GORICI CORSO VERDI ŠT. 37
:: Rokopisi se ne vračajo ::

Posnemajmo, nadkriljujmo!

*Mar beró grozdje s trnja ali smokve z osata?
Tako rodi vsako dobro drevo dober sad...*

(Mat. 7, 16—17.)

Danes imate pred seboj celotno poročilo o občnem zboru naše goriške Zadrúžne zveze.

Zadrúžni pionirji! Ali se spominjate začetkov naše Zveze pred dvajsetimi leti, ko ste se Vi vsi zbirali okrog naših vodilnih mož in započeli, mladi na letih in ognjeviti v svojem mladeniškem navdušenju, novo žilavo akcijo, ki je zanesla zadrúžno misel v zadnjo našo vasico? Naše vrste so se v teku dvajsetletja zredčile, marsikterega hrabrega tovariša je ljubi Bog v tem času poklical k sebi, a Vi, ki ste preostali, dozoreli na letih in izkušnjah, ste žive priče, kako je seme, ki smo ga takrat sejali, vzklilo, raslo, poganjalo, postalo drevo, v ktere ga sadovih bodo mladi rodovi uživali uspehe Vašega truda in Vaših žrtev.

To drevo je sedaj močno in kljubuje viharjem, ker njegove korenine segajo daleč v srce in dušo našega ljudstva. Saj je bila njegova hrana srčna kri naših najboljših mož.

To drevo je zraslo iz ljubezni nas vseh, ki smo se okrog njega trudili. Po-

žrtvovalnost in nesebičnost sta mu dali rast.

To drevo se razvija še nadalje in zahteva od nas še vedno nege, skrbi, žrtev in ljubezni.

Spoznavajmo sami čim jasneje in globlje, kako je to drevo sad plemenite vzajemnosti in glejmo, da bo raslo, cvetelo in rodilo, dokler bo obnavljalo življenjske sile iz tal, iz katerih je pognalo. Zato mora biti naša skrb, da zbiramo v njegovi senci novi rod, našo mladino, da se tudi ona priuči resnemu delu, da se ne bo bala niti žrtev niti truda in da bo z vsem ognjem svoje mlade duše vzljubila to našo skupno stvar.

Mladina! Daj si pripovedovati, kako je bilo takrat pred dvajsetimi leti. Kot po nevihti osveži prijeten veter soparno ozračje, je zavelo takrat novo življenje, sveže veselje po naši deželi. Sledi očetom, posnemaj jih, ne, nadkriljui jih in posveti svojo mlado, silno ljubezen stvarim, ki so ji oni prinesli toliko žrtev, in, kar so oni začeli, nadaljuj z neupogljivo voljo in nepremagljivo vztrajnostjo.

Živinoreja in živinozdravništvo

Zvrženje krav.

Pripeti se včasih, da krave predčasno povržejo. Krava postane nemirna, stopi ca z zadnjimi nogami sem ter tja, v križu se vpogne. Vsi znaki bližajočega se poroda so tu, čeravno ni še čas za to. Zgodi se celo, da povrže krava, ki je bila nosna le nekaj tednov; take vrste zvrženje se izvrši včasih popolnoma neopaženo.

Vzroki zvržavanja utegnejo biti udarci na trebuh nosne krave, ravnotako pa dec krave. Tudi krmljenje z močno napenjajočo, zmrzlo, pokvarjeno in plesnivo krmo povzroča zvrženje. Zvržavanje nastopa tudi v obliki kuge; takrat je zelo nalezljivo in zamore okužiti več hlevov daleč naokoli. Krave, ki so povrgle, se težje ubrejijo, hirajo nekaj časa in njih produktivnost mleka se zmanjša. — V slučajih kužnega zvržavanja mora biti poklican živinozdravnik, ki ukrene vse potrebno. Mrtev plod se mora skupno s trebilom takoj spraviti iz hleva, polito z apnenim vodo in zagrebsti po naročilu živinozdravnika. Onesnažena stelja mora biti odstranjena in staja na onem mestu očiščena z vrelo vodo in apnenim beležem. Če dopuščajo okolnosti, naj se loči kravo, ki je povrgla, od ostalih krav in junic.

Dr. Ravnik A. živinozdravnik.

France Magajna.

Guinejska ali morska kokoš.

Guinejska kokoš, doma v Afriki in na Madagaskarju, vdomačena pa že povsod po svetu, kjer se ljudje pečajo s perotinarstvom, je pri nas še zelo malo poznana. Tu pa tam se najde kak posamezen posestnik, ki jih ima par ali morda tudi več, a smatra jih morda samo za nekako gospodarsko igračo, dasi ima ta vrsta ptičev tudi odlične vrline. Po rodu spada guinejska kokoš nekam med fazana in purana.

Ako se želi kdo čitateljev seznaniti z njo, bo našel v naslednjem nekoliko navodil, ki mu bodo prišla prav.

Guinejska kokoš je bisernograhast ptič, velikosti navadne kokoši, in lahko leta po zraku. Čeprav je več ali manj prištevana med domačo perotnino, je vendar videti, da se ne da povsem vdomačiti in se kaj rada potepa okoli svobodno. Baš radi teh svojih potepuških lastnosti se počuti mnogo bolje, če živi prosto in neomejeno, kot pa če je primorana živeti zaprta v ozkem dvorišču. Iz tega vzroka je posebno primerna za tiste kmete, ki imajo svoja posestva skupaj in niso v večni nevarnosti, da bodo kregani od sosedov. Sicer pa kokoš ne dela znatne škode, koder se pase. Pozoblje tu pa tam kako žitno zrno, okluje kak paradiznik in če zaide na vrt napravi na solati precej »lepe« čipke, »a jour«, zato pa na drugi strani pozoblje toliko mrčesov in plevelnega semena, da s tem daleč odtehta škodo. Glavna hrana za guinejsko kokoš so žuželke in zelenjava, ako si jo išče sama.

Guinejska kokoš daje izredno dobro in okusno meso in ko jo enkrat na trgu spoznajo, prinaša visoke cene. Ko bi mogli redoma zalagati hotele v Trstu in Gorici z njo, bi kmalu spoznali, da je jako koristnosna živalica. Zlasti piščanci od guinejske kokoši, tehtajoči od pol do enega kilograma, so prava delikatesa. Meso je temne barve in se ga lahko servira kot divjačino.

Ker ima guinejska kokoš navado skrbno skrivati svoje gnezdo in ker ga deli z drugimi kokošmi svoje vrste, ni mogoče pričakovati posebnih dohodkov od njih jajec. Ta so prilično za polovico manjša od kurjih, zelo koničasta in temnobarvnih, zelo trdih lupin. Ko so sveža, so zelo okusna, v splošnem so pa bolj primerna za uporabo v kuhinji, kakor pa kot jed sama zase.

Slabe strani guinejske kokoši so tri, namreč njihovi vriščeči in prodirljivi

kriki, pred katerimi ni človek varen niti »v sredi noči, ko najslajše spi«; njihovo bojevito razpoloženje, ker rade vodijo srdito vojno z drugo perotnino in njihova potepuška narava.

Mladiči se izležejo iz jajec po 26 do 30 dneh, jajca se pa lahko podložijo navadnim kokljam, dasi jih vali tudi guinejska kokoš. Novoizvaljena piščeta so izredno živahna in kratkočasna. Jesti hočejo, ko hitro se rešijo lupin in tudi pozneje jih je treba krmiti pogosteje kot navadna piščeta. V tem času jih je treba varovati vlage, kar velja seveda tudi za piščeta navadnih kokoši. V toplem vremenu, ko ni nevarnosti pred dežjem in ko ni rose, pa smejo begati svobodna kakor jih je volja. Ako se jih hoče imeti v zaprtem prostoru, jih je treba krmiti kakor druga piščeta, daje se jim n. pr. kaše, riža, zelenjave, žitnega zdroba in na svežo vodo ne pozabiti. Nekateri priporočajo v mleku namočen kruh, namočeno proso, zdrobljenih trdokuhanih jajec, ovsene pa zdroba in sesekljan čebule. Kdor ni preskop, jim bo lahko preskrbel tega. Ker je guinejska kokoš velika žužkojedka, je nujno potrebno, če jo imamo v zaprtem prostoru, da redoma dobiva primerno količino živalske hrane (zdrobljeno meso, zmlate kosti itd.).

Guinejska kokoš najraje prenočuje na vejah dreves in celo mlada piščeta dobijo kmalu poželenje po tako »visokih ci-

ljih«. Radi te svoje lastnosti ne potrebuje kurnikov; vsaka lopa, ki jih zavaruje pred slabim vremenom zadostuje. Seveda, kjer pa obstaja nevarnost, da pridejo v temnih nočeh na obiske h košim vecelenjeni uzmoviči, je treba urediti nekoliko drugače. V tem slučaju so primerni visoki kurniki, ki se dajo zakleniti ali zavarovati kako drugače. V teh naj se napravijo tudi skrbno skrita gnezda, ker drugače bodo kokoši same poskrbele za to in tako temeljito, da jih ne bo našel niti gospodar. Ako pa najdemo skrito gnezdo in poberemo iz njega vsa jajca, ga bo kokoš takoj zapustila in si napravila drugo. Ako bomo pa premeteni in pustili v njem dve ali tri, ne bo opazila in bo še nadalje nesla v njem.

Guinejskih kokoši ni potreba odebeliti za trg. V oprsju je največ mesa, v ozadju malo. In kakor sem že rekel, meso, če je pravilno napravljeno, je zelo okusno in ima izreden, posebno prijeten duh.

Kdor hoče začeti z rejo guinejskih kokoši, naj ne kupuje starih, ker te najrajši odletijo nazaj, odkoder so prišle. Kraj, kjer so se izvalile, smatrajo za svoj dom, ki ga nočejo zapustiti pod nikakim pogojem. Iz tega razloga je najbolje preskrbeti si jajec od njih in jih posaditi domači koklji. Samca je zelo težko razločiti od samice, družijo se pa včasih paroma, včasih pa dve, tri ali več kokoši na enega petelina.

Mlekarstvo

Osrednja mlekarne v Trstu.

V »Gospodarskem listu« smo že večkrat omenili, da se v Trstu zanimajo mnogi merodajni krogi za ustanovitev centralne mlekarne, ki naj bi zalagala tržaško mesto s svežim mlekom. Skozi to centralno mlekarno bi moralo iti vse mleko, to je okli 500 hl na dan, ker približno toliko ga rabi dnevno tržaško mesto. Ker se o ti mlekarne že dolgo govori, bi gotovo naši krogi radi vedeli, kako daleč je to vprašanje dozorelo:

Centralna mlekarne v Trstu bi bila ustanovljena pod okriljem važnih gospodarskih organizacij in sicer: Federazione agraria Giuliana (Osrednje kmetijsko združenje za Julijsko krajino), Cooperative Operaie (Delavske zadruga — zelo važna konsumna organizacija), Tržaška občina, Istituto Nazionale di Credito per la Cooperazione (banka za podpiranje združništva) itd. Umliivo je, da bo pri Centralni mlekarne sodelovalo tudi naše združništvo, predvsem pa

mlekarske zadruge, ki se pečajo z nabiranjem in oddajo svežega mleka.

Ker bi morala biti Centralna mlekarna v Trstu eno najvažnejših gospodarskih podjetij v celotni naši deželi, je potrebno pred ustanovitvijo dobro proučiti vse predpogoje, ki so važni za uspevanje mlekarnе. Vprašanje se proučuje že skoraj eno leto. Vse delo vodi posebni odsek, ki je ustanovljen pod okriljem Federazione agraria Giuliana.

Danes še ni popolnoma gotovo, kdaj se bo Centralna mlekarna ustanovila, gotovo pa se bo, samo se ustanovitev lahko zakasni za nekaj mesecev. Bolj pametno je namreč z ustanovitvijo odlašati, samo da bo mlekarna v resnici zidana na dobro podlagi.

Centralna mlekarna v Trstu bo sodelovala z že obstoječimi mlekarskimi zadrugami na deželi, od katerih bo prevzemala mleko. Kjer še ni ustanovljena mlekarska zadruga, so pa predpogoji za to, jo bo treba ustanoviti. Nekatere mlekarske zadruge bodo imele stroje za pasterizacijo in ohladitev mleka, ponekod pa bodo samo zbirališča in ohlajevališča mleka, od katerih bo mleko takoj prepeljano v Trst v Centralno mlekarno. Ureditev mlekarskih zadrug zavisi pač od razdalje in prometnih sredstev do Trsta.

Po naši deželi bo potrebno ustanoviti še nekoliko mlekarskih zadrug oziroma zbirališč svežega mleka. Zato je nujno potrebno, da se naši brihtni živinorejci v vseh vaseh za to vprašanje zanimajo. Potrebno bi bilo, da bi se v vsaki občini izvolili odseki, ki bi proučili vprašanje mleka v občini in okolici ter izrazili potem svoje nasvete in želje. Takih odsekov je po deželi že več, a žalibog so ponekod že zaspali, ker so ljudje mislili in mislijo, da iz te moke ne bo kruha.

Dejstvo je danes, da tvori mleko v naši deželi najvažnejši dohodek, katerega je mogoče še povečati in zagotoviti. V tem oziru pa je potrebna močna in smotrena organizacija na združni podlagi, ker le taka organizacija je poklicana, da ne koristi samo sedanjemu rodu,

temveč tudi našim potomcem. Pameten gospodar itak ne živi samo za danes, ampak misli tudi na jutri.

Kot že rečeno, idealno bi bilo, da bi v vsaki vasi, kjer ni nobene mlekarske organizacije, bil ustanovljen poseben odsek, ki bi se za to najvažnejše gospodarsko vprašanje zanimal.

Odseki, ki so že ustanovljeni, lahko dobijo vse potrebne informacije pri uredništvu »Gospodarskega lista«. Kjer pa takega odseka še ni in bi ga hoteli ustanoviti, tam bo šlo naše uredništvo v vsakem oziru na roko in dalo vsa potrebna pojasnila in nasvete.

Zaenkrat lahko izdamo to tajnost, da je že napravljen načrt za ureditev poslopja Centralne mlekarnе, da nabava potrebnega kapitala ne povzroča težkoč in da se bo v jeseni Centralna mlekarna že najbrže ustanovila.

Inž. Rustja.

A. Pevc:

Slepota sira.

»Slepe« zovemo sire, ki nimajo nikakih, ali pa prav redke, majhne ali večje podolgovate luknje ali razpokline v testu: prvi so popolnoma »slepi«, drugi pa »poslepi«. Kadar jih režemo, razpada testo v kosce in ni mogoče odrezati lepgega, celega kosa: je drobljivo in neelastično. Okus ima jo največkrat zelo fin; včasih je boljši kot pri siru s pravilnimi »očesi«. V trgovini jih vsled njih drobljivosti in nelepe zunanosti testa manj cenijo in nižje plačujejo.

Slepota je napaka, ki se je emendolski sirar najbolj boji in ki napravi največ škode. Na zunanosti hleba je ne opazimo vselej, vsled tega ne moremo pravočasno ukreniti potrebnega, da bi jo odpravili oziroma preprečili; zato ne nastopi samo mimogredé, ampak dela škodo vedno dalj časa.

Vzroke je iskati v mleku, v izdelovanju in v ravnanju s sirom v kleti. Neposredni vzrok slepote je ta, da zaostane v siru preveč sirotke, ki povzroča, da izgubi testo svojo elastičnost in ne more kipeti vsled nastale drobljivosti.

Kiselnato, zadušeno mleko, ki se še gorko daleč prevaža in v sirnem kotlu dolgo čaka na obdelavo, ali ki se vsled so- parnega, hudournega vremena hitro kvazi- ri, podeli siru »kratko«, kiselnato, drob- ljivo testo, ki je vedno bolj ali manj sle- po. Če zasirimo tako mleko s prekislim si- riščem, ne da bi ga z vodo zadostno raz- redčili, bo napaka še močnejša. Tovarni- ško sirišče je zelo pogosto vzrok slepote, tudi če je mleko dobro in sladko. Odpo- moči moremo v tem primeru z dodatkom 3—4% vode, ki se primeša mleku pred pridatkom sirišča; z uporabo manj kisle- ga sirišča, z zasirjenjem mleka pri nižji toploti v daljšem času, s pričetjem ob- delovanja še zelo mehke strdi, in pa z ne premočnim osušenjem drobljenčevih zrn. Predvsem pa skrbimo za boljše mleko.



Slepi sir. — Radl očes spodaj slepota ni povsem popolna, vendar predstavlja slika vso tipičnost prave slepote.

Vsled nepravilnega ali nepazljivega iz- delovanja dobimo slepe sire iz dobrega mleka, iz zgoraj omenjenih, ali iz drugih vzrokov, osobito v zimskem času in ob hladnih dnevih sploh. Prešibko ali pre- malo kislo sirišče, prenizka toplota pri vsirjenju, preveč zdrobljena strd, previ- soko dogrevanje in premočno sušenje, sploh vse kar more pospešiti, da ostane v siru premalo sirotke in ž njo premalo kipelnih snovi, more biti vzrok slepote. Premočno stiskanje izpočetka, vsled če- sar se napravi pretrda skorja, ki ovira iz- stop sirotke, ali premočno soljenje v pr- vih dneh, vsled česar se plasti pod skorjo preveč napolnijo s soljo, moreta povzro- čiti, da bo sirovo testo slepo v plasteh pod skorjo, v sredini hleba pa pravilno luk-

njičano; istotako če so zrna preveč ne- enakomerno drobna ali ako smo maso pri dviganju iz kotla prevrgli. — Ob vročih poletjih in ob hudournih dneh, ko mleko zelo hitro zori, je paziti, da ostane v siru čim manj sirotke. Vporabljeni je srednje kislo sirišče, strd je pričetni obdelovati še zelo mehko in zdrobiti v enakomerna, zelo fina zrna, ki jih primerno osušimo. Predno dvignemo drobljenec iz kotla, ga ohladimo na 48—50° C s tem, da zlijemo v kotel primerno množino vode. Premo- čno strjenje, predebela zrna in kratkotraj- no pedsirjenje povzročijo, da ostane v siru preveč sirotke. Sir bo izpočetka lepo kipel, in se bo v hladni skladiščni kleti lepo obdržal; ko pa pride v gorkejšo klet trgovca, bo pričel zopet kipeti, morebiti tudi napihovati se, vselej pa bo testo po- stalo drobljivo, »očesa« pa zveržene raz- pokline.

Slepota nastane vsled nepravilnega ravnanja s sirom v kleti, osobito v kipelni kleti. Med časom, ko sir kipi, je ohraniti kolikormogoče enakomerno toploto in skrbeti za enakomerno in primerno vlago v kipelnem prostoru. V gorki, suhi kleti bo vlaga iz sira preveč izhlapela in se bo zmanjšala vsled tega kipelna moč: sir bo slep. V hladni kleti se zopet glivice ne morejo dovolj razvijati, zato nastane pre- malo plina za tvorbo dovolj velikih ena- komernih in okroglih lukenj: sir bo slep. V sled tega tudi ne pustimo sira predolgo v mrzli solilni kleti, ampak največ 10 do 15 dni. Če je toplota v kleti enkrat viso- ka, drugič nizka, se kipenje ne more vr- šiti enakomerno: sir bo slep ali pa bodo nastopile še druge napake. Če prenesemo sir iz gorke kipelne kleti v hladno skla- diščno klet predno je kipenje zaključeno, se pojavi čez čas takozvano zakasnelo ki- penje, spremljano največkrat z napiho- vanjem: testo je tedaj manj voljno, se prične drobiti, očesa vpadejo, iz njih na- stanejo neenakomerne razpokline, sir po- stane slep. Zakasnelo slepoto imenujemo tudi »slepoto z luknjami«.

Siri iz premastnega mleka so pogosto- ma slepi, ako se tako mleko ne obdeluje temu primerno. Tolščobnost mleka pri emendolskem siru sme biti do 4% (naj-

lažje se dela vendar z mlekom, ki izkazuje 3.4% tolšče): okus bo finejši, čim bolj tolsto je mleko in zunanosti testa ne bo škodilo, če ne bomo taka zrna tako osušili kot pri manj mastnem mleku, bo sirnina v njih preveč izsušena. V siru bo premalo kipelnih snovi, in testo bo slepo. V splošnem pa ima sir iz mastnega mleka večje nagnenje do slepote, kot sir iz manj mastnega ali polmastnega mleka,

ker ima slednji vedno bolj prožno in usnjato testo, ki je manj nagnjeno k razpadanju v kosce.

Slepe sire dobimo največkrat tedaj, kadar hočemo preprečiti kako drugo napako, osobito napihovanje. Zato je treba vselej trezno preudariti v koliki meri smemo uporabljati razna sredstva, da ne dobimo slepega sira namesto napihnjenega.

Sadjarstvo

Trganje sadja.

Pri nas se pri pobiranju sadja obilo greši. Pri tem delu postopajo večinoma tako nemarno, da vsled prizadetih ran trpita drevo in sadež. Veliko sadja pozberejo pri nas tudi prezgodaj, vsled česar ne trpi samo kakovost sadja, ampak tudi drevo, ker prezgodaj obran sad se ne da od drevesa odtrgati, ne da bi se pri tem ne odlomil s pecljem vred tudi košček vejice. Te vejice, ki jih v sadjarstvu imenujemo rodno brstje, so pa za bodočo rodovitnost dreves zelo važne. Na njih se nahajajo v veliki meri oči, ki v prihodnjem letu doprinesejo sad. Zato ne trgajte sadja prezgodaj in upoštevajte sledeča glavna navodila:

Trgajte sadje, če je le mogoče, samo z roko, kjer to ni mogoče, uporabljajte obirač, palico in gorjačo pustite doma. Palico smete rabiti v skrajni sili in sicer samo pri pobiranju orehov in kostanjev. Kdor postopa pravilno, je tudi pri tem delu ne bo rabil, ker dozorel oreh in kostanj padeta sama raz drevo. Vendar smo večinoma prisiljeni klatiti to sadje s palicami, ker radi tatvin katerim je zlasti to sadje vsled navadne oddaljenosti od hiš podvrženo, ne moremo čakati, da bi sad popolnoma dozorel in sam odpadel. Včasih je opravičeno tudi otrsanje sadja. To pa velja samo za tako sadje, ki se ima kmalu uporabiti v tehnične svrhe bodisi za sušenje, marmelado, za žganjekuho, ali za sadjevec. Vendar bo

mo tudi pri tem delu ravnali pazljivo, pod drevo postlali nekoliko slame in od padli sadež večkrat pobrali. S postlanjem s slamo in z večkratnim pobiranjem od padlega sadja dosežemo, da se sad ne potolče.

Potrebne so sledeče priprave: koš s kljuko za obešanje, jerbas ali oprtnjak ali večji koš za odnašanje nabranega sadja, prikladne lestve, kljuka za pripogibanje visokih vej in obirač. Vsa posoda v to svrhu bodi pletena in za boljše sadje tudi od znotraj obdana s slamo in obšita z vrečevino. Prekladanje iz manjšega nabiralnega koša v večjo posodo naj se pri boljšem in občutljivejšem sadju vrši z roko in ne s pretresanjem. Splošno moramo zelo paziti, da se sadje ne potolče. Glede lestve omenjam toliko, da so najboljše tiste, ki so opremljene z dvema podpornima palicama. Takih ni treba naslanjati ne na deblo, ne na veje. Če so dovolj visoke, lahko beremo sad, ne da bi morali lezti na drevo. Če pa že moramo, ne lezimo nikdar na drevo s čevlji, ampak samo bosi ali pa v copatah. Pri plezanju na drevje moramo biti previdni, da ne pademo, ker pri nas se zgodi vsako leto veliko takih nesreč.

Pri določitvi zrelosti sadja, se držimo sledečih navodil:

Koščičasto sadje bomo trgali v glavnem, ko je popolnoma zrelo, le če je namenjeno za izvoz ali sploh za kupčijo, ga bo treba brati nekaj dni prej. To radi

tega, da bolje zdrži prevoz. Če je pa to sadje namenjeno za uporabo v tehnične svrhe, mora biti popolnoma zrelo, ker drugače ni dovolj sladko. H koščičastemu sadju prištevamo črešnje, češplje, slive, marelice in brekve. Črešnje pri nas pravilno trgajo. Zato o njih tukaj niti pisal ne bom. Slive in češplje za uživanje v svežem stanju, bomo pobirali le z roko s pecljem vred in tako previdno, da ne obrišemo voščene moke s sadeža. Češnje za takojšnje uporabo za sušenje, marmelado in žganje pa otresamo. Marelice in breskve imajo to lastnost, da na enem in istem drevesu ne dozore obenem. Zato jih moramo seveda večkrat v presledkih brati in potrgati samo zrel sad. Za izvoz moramo breskve in marelice pobirati kakih pet dni predno popolnoma dozoriijo.

Pečkasto sadje h kateremu štejemo hruške, jabolka, kutnje in nešplje in oškurže, trgamo v različnih dobah zrelosti. V glavnem moramo ločiti med godnim in zrelim sadjem. Sadje je lahko za trganje godno, čeravno še ni zrelo. Zre-

lost in godnost za trganje sta torej časovno lahko različni, kar velja vedno za zimsko in jesensko pečkasto sadje, ki dozori šele pozneje v srambi. Poletno pečkasto sadje pa mora že na drevesu dozoreti in zato bi ga smeli samo zrelega trgati. Za izvoz pa tudi to sadje trgamo nekaj dni predno je popolnoma zrelo. Pečkasto sadje je takrat godno za trganje, kadar se z lahkoto odlomi od vejice. Takrat začne sadje tudi samo cepati z dreves. Zimsko pečkasto sadje trgamo kolikor mogoče kasno vendar pri nekaterih vrstah ne smemo predolgo odlašati, ker imajo to lastnost, da postane njih sadje mokasto in zgubi sočnost in topljivost v ustih, če visi predolgo na drevesu. Kasno bomo trgali tudi kutnje, najkasneje, nikdar pred prvim mrazom, nešplje. Nešplje mora osmrditi slana in šele potem jih smemo pobrati.

Spravljanje lupinastega in ježičastega sadja (orehov in kostanjev) sem omenil že v prvih odstavkih. Če smo že primorani ta sadež klatiti, moramo uporabljati samo vitke in tanke palice. *Just Ušaj.*

Poljedelstvo in vrtnarstvo

Inž. Fr. Pegan:

Spravljanje trave ob dežju.

(Konec.)

Sladka ensilaža.

Amerikanci so prvi spoznali velike koristi, ki jih daje poljedelstvu uporaba ensilaže, zato se je pri njih priprava sladke krme najprej razširila. Danes se ceni število silosov na američanskih farmah (posestvih) na 2 milijona 500 tisoč. Takoj za Amerikanci so začeli uporabljati silose Švicarji. Visoke gorske lege, kjer je malo solnca in mnogo dežja, so spravile Švicarje na to pot. Od njih se je razširilo silo po sosednji Nemčiji in potem polagoma po celi Evropi. V povojnem času so začeli vpeljavati z velikim uspehom ensiliranje na Češkem.

V pripravljanju sladke ensilaže razločujemo dva načina: američanski in švicarski. Pri prvem načinu se meče zelena krma v visok okrogel stolp, ki je po večini iz betona. Njegov premer je navadno 5 m, višina ima različno veliko, kot je pač potreba. Krma se dobro stlači in na vrhu pokrije s senom, ali plevo in za teži z opeko. Ponekod denejo na vrh stlačene krme oves in ga polijejo z vodo. Vsled toplote, ki se razvije v krmi, zmočeni oves skali in tvori nepropustno plast, katera zabranjuje pristop zraka k oni krmi, ki se nahaja pri vrhu.

Pri drugem načinu mečemo krmo v štirioglate betonove prostore, podobne majhnim sobam. Njih širina in dolžina meri navadno 4½ metre, višina nima biti večja od 5 m.

Glavni razloček med ameriškimi in švicarskim načinom ensiliranja je ta, da deluje na pravilnost sprememb, ki se vršijo v krmi v prvem slučaju teža krme sama (ker je stolp precej visok; do 15 m in še več), v drugem slučaju pa pokrov, ki izvaja s pomočjo raznih naprav velik pritisk na krmo. Med prvim in drugim načinom so razni prehodi, tako na primer italijanski tip, takozvani *kremenski tip*, ki ga je proučila in uvedla poizkusna stanica za poljedelsko bakteriologijo v Cremi. Glavna prednost silosa kremenskega tipa je, da se vanj lahko naklada tudi krmo, ki ni več sveža, ampak je že napol suha. V zadnjem času so začeli v Nemčiji uporabljati za konzerviranje krme v silosih z velikim uspehom tudi električni tok.

V obeh vrstah silosov podlega krma kvašenju, vsled česar se ugreje. Velik tlak, ki ga izvaja pri ameriških silosih visoka plast krme, pri švicarskih pa pritisk pokrova, povzroča, da se krma ne skisa (kot na primer ona, ki jo nakladamo v jame, kar je bilo opisano v prejšnji številki »Gospodarskega lista«). Na razloček od kisle krme dobimo v ameriških in švicarskih silosih prijetno dišečo sladko ensilažo. (Nemci jo imenujejo sladka prešana krma — Süßpressfutter.)

Mesto octove in maselne kisline, ki sta zastopani v kisli krmi v večji meri, prevladuje v sladki ensilaži prijetno dišeča mlečna kislina, ki blagodejno upliva na prebavo.

Sladko ensilažo podajamo brez skrbi lahko tudi mladim in brejim živalim in se nam ni treba bati kostolomnice, ali zvrženja, ki lahko nastopi pri preobilnem krmljenju s kisljo krmo.

Zakaj pa se je ensilaža, ali na sladko skvašena krma tako hitro razširila? Kake so njene prednosti pred navadno suho krmo (senom)?

Na kratko lahko označimo prednosti sladke krme sledeče:

1. Pri nakladanju zelene krme v silose krmo bolj izkoristimo. S sušenjem sena je vedno združena izguba njegove

redilne vrednosti. Najboljši deli vsake krme so listi, ki pri sušenju po večini odpadejo, posebno v deževnem času, ko traja sušenje več časa. Razni strokovnjaki so preračunali, da ohrani seno le približno 75% redilnih snovi, ki jih je imela zelena krma. Pri pripravljanju sladke ensilaže se izgubi samo 10, največ 12% redilnih snovi.

2. Manj vredna krma, kot so razne močvirne trave, dalje gozdna trava in ojstrice iz suhih rebri se pomešajo med dobro, sočno deteljo, ali travo v silo in postanejo tako uporabne za živino.

3. Ker v silose nakladamo zeleno krmo, nismo odvisni od dežja in zato lahko travnike kosimo pravočasno. Na ta način povečamo množino druge košnje in s tem pomnožimo pridelek krme.

4. Poizkusi so neizpodbitno dokazali, da molzne krave, ki se v zimski dobi krmijo s sladko ensilažo, povečajo množino mleka za $\frac{1}{2}$ do 1 l. V slučaju, da so imele prej slabo krmo, celo za 2 litra in še več. S tem je seveda povečan tudi dohodek živinorejca.

5. Živina, ki se krmi pozimi s sladko ensilažo, je mnogo bolj zdrava, kot ona, ki dobiva samo suho krmo. Živina, ki je ensilažo, je rejena, dlaka ima lep masten lesk, sploh je zelo v dobrem stanju in zdrava. Če ji odvzamemo sladko krmo, je nemirna in le nerada žre seno.

6. Pri nakladanju zelene krme v silose postanemo popolnoma neodvisni od vremena. Če nam vreme dopušča, pustimo krmo na polju, da uvene, če pa je dež, jo spravljamo kar tako v silo. Ker mora imeti krma v silosu samo 75 do 80 odstotkov vode, mešamo premokro krmo s suho rezanico, ali s plevami. Travo iz suhih leg sploh ni treba puščati da uvene, ker ima itak malo vode. To je glavni in največji razlog, zakaj so se sila tako hitro razširila. Koliko skrbi prihrani silo kmetovalcem v onih krajih kjer mnogo dežuje in se seno le redkokdaj dobro posuši. Koliko muke in dela odpade s sušenjem in neprestanim obračanjem mokrega sena, ki mu dež ne pusti pod streho.

To so kratko naštetje prednosti, ki jih ima sladka ensilirana krma pred suhim senom. So sicer še druge, toda te popolnoma zadostujejo, da začne vsak napredka željen gospodar razmišljati o njih in se zanimati zanje.

Opomba uredništva: Stalno deževje, ki onemogoča letos sušenje in spravljanje trave, nam je dalo povod, da smo priobčili v treh številkah »Gospodarskega lista« nekaj navodil, ki naj opozorijo našega kmeta na razne načine, s katerimi si pomagajo v takih slučajih napredni

gospodarji drugih dežel. Nekateri načini so enostavni in jih lahko uporabljamo brez denarnih izdatkov. Drugi so združeni z večjimi stroški, ker zahtevajo drage betonove zgradbe. Eni in drugi so dobri in v krajih, ki imajo mnogo padavin (kot so večinoma naši) neoporečno koristni.

Opozorjamo

vse kmetovalce, ki so vzeli pri nas jugoslovanski semenski krompir, da bo zoril kasneje, kot naš domači, zato naj ga ne kopljejo prezgodaj.

Splošno znanstvo

Kemija v modernem kmetijstvu.

Po naukih profesorja H. F. Buttona napisal F. Magajna.
(Nadaljevanje.)

Kako dobivajo koreninice rastlinsko hrano.

Rastlina dobiva mineralije žveplo, fosfor, kalij in apno iz prsti. Te mineralije so poleg drugih snovi za rastlino hrana. Ampak rastlina ne more ugrizniti v to hrano in jo požreti, kakor napravi na primer glista deževnica s prstjo, rastlinska hrana mora biti popolnoma raztopljena in šele v takem stanju jo vsrkajo drobne koreninice vase skozi kožico, ki jih na koncu pokriva. Kako to stori rastlina? Vzemimo suho uvelo češpljo (sad) in jo denimo v vodo. Kmalu se bo začela napanjati in končno bo počila. Voda, ki je pronicala skozi njeno kožico v notranjost, jo je razgnala. In kaj je bila tista sila, ki je vlekla vodo v suhi sad? Sladkor v češplji. Gosta sladkorna raztopina v njej je srkala vase čisto vodo in slednja si je znala najti vhod skozi navidezno celo kožico češplje. In ravno tak proces se vrši pri koreninicah rastlin v zemlji. Dokler je rastlinski sok v koreninicah gostejši kot rudninska raztopina zunaj, sili slednja skozi koreninsko kožico v notranjost in to prejenja, ko hitro se go-

stoba obeh izenači. Ampak predno se to zgodi, že odda koreninica vsrkano raztopino naprej sosednjim celicam in vsled tega neprestanega delovanja pronica v koreninice neprestan tok rudninske raztopine.

Za vsak kilogram suhih rudnin je treba od 200 do 500 kilogramov vode, v kateri so raztopljene. Torej za vsak kilogram suhih snovi, ki jih je dobila rastlina iz zemlje, je dobila tudi od 200 do 500 kilogramov vode. Ta poslednja seveda ne ostane v rastlini, nego izhlapi skozi listje v zrak. Neverjetno je, kakšne množine vode porabi na primer koruza tekem svoje rasti. Ena sama koruzna rastlina je porabi od štiri do šest hektolitrov; čim bolj suh je zrak, ki jo obdaja, tem več vode izhlapi iz njenih listov. Ako bi se vsa voda, ki jo naše poljske rastline rabijo v enem letu, nenadoma in hkratu pojavila na vrhu zemlje, bi stala od 30 do 50 centimetrov visoko. Rastlina ne more goste raztopine vsrkati vase. Ako bi na primer potrosili po njivi preveč umetnih gnojil, bi ta rastlino pomorila ali »poparila«, kakor navadno pravimo pri nas. To se je pripetilo že vsakemu kmetu pri nas. V letu suše kar zgorijo rastline na tistih njivah, ki so bile močno pognojene.

Učinek nekaterih prvin na rastline. — Sicer so vse prvine, ki jih rastlina dobiva

iz zemlje, za njen popolni razvoj potrebne, vendar se njih funkcije med seboj razlikujejo.

Železo dobiva rastlina v zelo majhni meri, a brez njega so rastline blede, ker ne morejo napravljati klorofila.

Fosfor. Poleg tega, da fosfor pomaga napravljati beljakovine (proteine) in pomaga pri »prevozu« škrobovih delcev, je tudi glavni sestavilni del semena. Ako rastlina nima na razpolago obilice fosforja, ne more napraviti številnega in popolno razvitega zrnja. Kadar je mernik pšenice na tehtnici lažji kot bi moral biti, je znamenje, da je pšenica, ko je rastla, dobila premalo fosforja. Več fosforja na njivo in zrnje bo debelo in kleno. Seveda, poleg pomanjkanja fosforja so prerevnemu zrnju lahko vzrok tudi bolezn ali škodljivci. Ako je koruza zadostno gnojena s fosforjem, mora dati en kilogram suhega zrnja za vsak kilogram suhe koruzne slame. Toda če bi ji pognojili z dušikovimi gnojili, s fosforjem pa nič, bi »zdivjala« v steblovje in potem bi dobili na vsak kilogram zrnja dva do tri kilograme suhe slame. Fosfor pospešuje tudi zorenje.

Kalij. — Kalij je rastlini nujno potreben v njeni mladosti; čim bolj rastlina dorašča ali dozoreva, tem manj kalija potrebuje. V semenu je kalija zelo malo, v nižjem steblovju ostane skoro ves.

Apno je velike važnosti vsled vplivanja na zdravje rastline. Tista rastlina, ki strada apna, ni utrjena in postane zelo rada plen ali žrtev raznih bolezn. Sicer pa nekatere rastline rabijo zelo mnogo apna, druge pa zelo malo. Detelja in grah na primer potrebujeta trikrat več apna kot fosforja, koruza pa rabi mnogo več fosforja nego apna.

Dušik. — Dušik je glavna hrana zelenjave. Tam, kjer je obilo dušika, raste vse bohotno. Listje je veliko in temno zelene barve. Ako je dušika preveč, zastane razvoj semena, ker rastlina preveč divja. Zadržana je tudi zrelost. Nedozrele rastline pa rade pozebejo pozimi. Z dušikom preveč gnojeni sadovnjaki nam dajo velika, zelena in kislja jabolka in v njih (sadoxnjakih) se rade razširijo glivičaste bolezn. Dasi dušika ne sme v pri-

mernih množinah primanjkovati nikjer, je vendarle zelenjadni vrt, kjer največ koristi.

Strupeni plini rastlini škodujejo. Človek ali žival se lahko umakne iz kraja, v katerem se razvijajo strupeni ali sploh nezdruvi plini, rastlina je pa prikovana na svoje mesto in mora trpeti. Ako se male odprtine na površini listov zamazajo, ne more rastlina več vsrkavati vase ogljikove kisline in ne more uspevati. To stori dim in v manjši meri tudi prah s cest. Dež, ki opere listje in odstrani z njega prah, pomenja torej za rastlinstvo več nego samo zalivanje. Skoro vsi plini, ki so strupeni za človeka, so strupeni tudi rastlinstvu. V nekem cvetličnjaku na Slovenskem je par let pred vojno napravilo majhno uhajanje dima in ogljikovega monoksida iz grelne cevi za več tisoč kron škode. V nekem ameriškem mestu so imeli modern in krasen cvetličnjak. Nenadoma so v njem brez vidnega vzroka začele dragocene rastline hirati in usihovati. Nihče ni mogel odkriti vzroka za to. Skozi dve leti se ni dalo gojiti v njem cvetlic. Končno so odkrili, da velika cev s svetilnim plinom, ki je ležala pod ulico poleg cvetličnjaka, pušča, in da si je plin skozi zemljo in temelje cvetličnjaka znal najti pot v njega. Nikoli ga ni bilo toliko, da bi ga ljudje zavohali v cvetličnjaku in vendar je pomoril na stotine dragocenih cvetlic in drugih rastlin. Tiste, ki so bile toliko trdne, da niso usahale, niso naredile cvetja.

Če so rastline tako občutljive napram plavajočim strupom v zraku, so še bolj občutljive napram strupom v zemlji, ki se dotikajo korenin. Ponekod imajo vrtnarji navado, da napravijo posebno raztopino iz belega arzenika, iz navadne sode in vode in polivajo z njo stezice na vrtovih. Raztopina je tako strupena (tudi za ljudi in živali), da na taki stezici ne raste nobena rastlina več, dokler tisti strup popolnoma ne izgine iz nje. Pravijo, da je na neki kmetiji v severnem delu ameriške države Virginije še danes majhen prostor, na katerem noče rasti nobena božja stvar. Pred šestdesetimi leti

se je tam zvrnil voz žveplene kisline, ki se je razlila po tleh. Takrat je divjala ondod državljanska vojna med severnimi in južnimi državami Unije in žvepleno kislino so rabili za napravljanje vodika, s katerim so napolnjevali opazovalne balone. Torej tekom šestdesetih let ni mogel dež izprati kisline iz zemlje toliko, da bi zamogle tam zopet rasti rastline.

Kiselkasto a ne preкисло zemljo imajo

nekatero rastline rade. Kjer najdemo v gozdu »sladke koreninice«, zimzelen in lavor, tam je zemlja kiselkasta. Na polju in travniku, kjer raste mnogo marjetic, kislice, ščevja in slakaste, plazče robide, je zemlja tudi kislja in ji primanjkuje apna. Nekatero rastline, kot je na primer lucerna, sploh ne trpijo kisline v zemlji, rdeča detelja tudi ne, a je vendar bolj požljiva.

Zadružništvo

ZAPISNIK

XX. rednega občnega zbora Zadružne zveze v Gorici,

ki se je vršil dne 15. julija 1926. ob 10. uri predpoldne v zvezini hiši. Corso Verdi 37, v pritličju na desni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva o poslovanju v letu 1925.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Sklepanje o računskem zaključku za leto 1925.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Po svojih legitimnih odposlancih so bili zastopani sledeči včlanjeni zavodi:

1. Mlekarska zadruga, Šempas — Peršič Lojze;
2. Ljudska posojilnica Vipava — Premrou Rafael;
3. Kmetijsko društvo, Vipava — Premrou Rafael;
4. Km. posojilnica, Velike Žablje — Stokelj Vinko;
5. Gospod. zadruga, Idrija ob Bači — Balog France;
6. Gospod. zadruga, Hudajužna — Torkar Nikolaj;
7. Gospod. zadruga, Šmarje — Samec Edvard;
8. Ljudska posojilnica, Hudajužna — Mavrar Ivan;
9. Mlekarska zadruga, Straža — Jeram Franc;
10. Čevljarška zadruga, Miren — Vuk Anton;
11. Gospodarska zadruga, Rihemberg — Piščanc Franc;
12. Ljudska posojilnica, Šempeter — Černic Franc;
13. Kmetijsko društvo, Šempeter — Černic Franc;
14. Ljudska posojilnica, Dornberg — Berce Franc;
15. Mlekarska zadruga, Travniki — Razpet Franc;
16. Kmečka posojilnica, Podmelec — Golja Viktor;
17. Konsumno društvo, Ročinj — Vidič Vincenc;
18. Ljud-

19. Kmetijska posojilnica, Cerklno — Bevk Gabrijel;
20. Kmetijska posojilnica, Osek — Franke Franc;
21. Gospodarska zadruga, Batuje — Vetric Anton;
22. Kmetijska pos. in hran., Šempolaj — Škerk Josip;
23. Stavbena zadruga, Prečnik — Škerk Josip;
24. Ljudska pos., Prvačina — Primožič Jožef;
25. Gospodarska zadruga, Dornberg — Brč Ivan;
26. Šebreljska posojilnica, Šebrelje — Rejec Anton;
27. Gospodarska zadruga, Reka — Rejec Anton;
28. Ljudska posojilnica, Trnovno-Notranjsko — Jenko Ivan;
29. Kmečka posojilnica, Pliskovica — Abram Filip;
30. Kmetijska posojilnica, Grgar — Dr. Josip Ličan;
31. Alojzijevišče, Gorica — Dr. Josip Ličan;
32. Kmetijska posojilnica, Kozana — Blaško Alfonz;
33. Okrajna posojilnica, Kanal — Mežan Vinko;
34. Gospodarsko društvo, Števerjan — Bratuž Jernej;
35. Zveza slov. kolonov, Gorica — Bratuž Jernej;
36. Ljudska pos., Šempas — Križman Franc;
37. Mlekarska zadruga, Plužnje — Zajec Valentin;
38. Gospodarska zadruga, Spodnja Idrija — Kogej Ivan;
39. Mlekarska zadruga, Šentvid — Kovač Ivan;
40. Ljudska posojilnica, Šentvid — Kovač Ivan;
41. Kmečka posojilnica, Števerjan — Ciril Sedej;
42. Kmetijska posojilnica, Šmartno — Peršolja Anton;
43. Posojilnica, Biljana-Medana — Milanič Josip;
44. Ljudska posojilnica, Kamnje — Batagelj Anton;
45. Kmečka posojilnica, Sv. Križ — Čeruškoj Karol;
46. Kmetijska pos. — Komen; Lozej Ivan;
47. Vinarška zadruga, Šempas — Savelli Julij;
48. Gospodarsko društvo, Renče — Rusjan Josip;
49. Kat. tisk. društvo, Gorica — Šček Virgilij;
50. Kmečka in delavska posojilnica, Sovodnje — Lukežič Ivan;
51. Čebelarška zadruga, Gorica — Hrovatin Ksist;
52. Centralna posojilnica,

Gorica — Budin Anton; 53. Posojilnica, Pevma — Klanjšček Josip; 54. Kmetška posojilnica, Sv. Lucija — Abram Jože; 55. Kmetijsko društvo, Črnič — Tratnik Franc; 56. Kmetška posojilnica, Črnič — Tratnik Franc; 57. Kmetška posojilnica, Opatjeselo — Pahor Karol; 58. Kmetška posojilnica, Kojsko — Marinič Franc; 59. Ljudska posojilnica, Miren — Pahor Oskar; 60. Ljudska posojilnica, Solkan — Dr. Bitežnik Josip; 61. Društvo za štednjo i zajmove, Beram — Ciril Sedej; 62. Hranilnica in pos., Kostanjevica — Pahor Peter; 63. Kmetijsko društvo, Bilje — Orel Anton; 64. Ljudska posojilnica, Drežnica — Rakušček Franc; 65. Občno konsumno društvo, Idrija — Hrešček Alojzij; 66. Kmečka posojilnica, Šentviška gora — Pirc Valentin; 67. Mlekarska zadruga, Volče — Kodermac Alojzij; 68. Kmečka posojilnica, Volče — Kodermac Alojzij; 69. Ljudska posojilnica, Otalež — Kos Josip; 70. Km. hran. in pos., Lokve — Winkler Ferdinand; 71. Gospodarska zadruga, Avče — Kovačič Avgust; 72. Posojilnica, Bilje — Zamar Ciril; 73. Gospodarska zadruga, Dobravlje — Bone Miroslav; 74. Gospodarska zadruga, Prvačina — Budal Josip; 75. Kmetško-ribarska posojilnica, Barkovlje — Starec Dragotin. — *Fizični člani:* — 76. Černic Franc, Šempeter; 77. Vuk Anton, Miren; 78. Rejec Anton, Šebrelje; 79. Abram Josip, Sv. Lucija; 80. Rutar Anton, Gorica; 81. Černigoj Karol, Sv. Križ-Cesta; 82. Dr. Stojan Brajša, Gorica (ga zastopa Anton Rutar); 83. Dr. Bitežnik Josip, Gorica; 84. Mnsgr. Berlot Anton.

Predsednik gospod Anton Vuk ugotovi, da je bil občni zbor sklican v smislu § 22. pravil po okrožnicah, ki so bile poslane vsem pridruženim zadrugam, društvom in fizičnim članom. — Nadalje ugotovi, da je občni zbor z ozirom na število prisotnih in zastopanih članov sklepčen. — Zapisnikarjem imenuje zvezinega ravnatelja g. Alojzija Bajec, skrutinatorjem za štetje glasov pa g. Josipa Abrama in Rafaela Premroua. — Nato pozdravi prisotne zborovalce in preide k prvi točki dnevnega reda.

1. Poročilo načelstva o poslovanju v letu 1925.

a) Predsednikovo poročilo

o delovanju načelstva v dobi od leta 1921. do 1926.

O poslovanju Zveze v preteklem letu bodo posamezni poročevalci podali po-

drobna poročila, zato se bom v svojem poročilu omejil na splošne zadeve v razvoju Zadružne zveze tekom petletne dobe načelstva, katerega doba je danes pretekla.

Zadružna zveza in naše celotno zadružništvo je bilo ob nastopu sedanjega načelstva v težkem položaju. Več milijonov, ki so tvorili tri četrtine zadružnega denarja, je bilo naloženih preko meje v kronah. Zadružna zveza sama je imela 2,600.000.— kron naloženih pri Zadružni zvezi v Ljubljani in od tega zneska 1,800.000.— v avstroogrskih kronah brez obresti v blagajni Zadružne zveze. Zveza je morala za znesek, ki je bil pri njej naložen po članicah, istim priznati v lirah po 60% ter jim plačevati letno 60.000.— lir obresti, medtem ko je dobivala od naložb v Ljubljani le 3.000.— lir obresti letno. Imela je pri tem 57.000.— lir letne zgube na obrestih. V celoti je imela pri tem do dneva zamenjave nad 150.000.— lir zgube na obrestih. Poleg tega si je morala zveza v kritje obveznosti izposojevati denar pri bankah ter plačevati do 9% obresti ter je imela pri tem nadaljno obrestno zgubo okroglo 40.000.— lir. K temu je sedanje načelstvo pred petimi leti prevzelo zalogo orodja in žebeljev, ki so tvorili v bilanci vrednost 60.000.— lir, a je moralo načelstvo to blago prodati za okroglo 15.000.— lir t. j. na gubo v znesku 45.000.— lir, ker ni bilo več vredno. Vse te zgube v znesku okroglo 230.000.— lir je sedanje načelstvo krilo z dobrim gospodarstvom ter poleg tega izroči bodočemu načelstvu še lepe rezerve.

Kakor sem rekel, je bil položaj, ko je prevzelo vodstvo Zveze sedanje načelstvo, težak. Vprašanje zamenjave ni bilo samo vprašanje letnih zgub na obrestih, ampak obstojala je nevarnost, da naše zadružništvo zgubi sploh vse svoje naložbe preko meje. Poleg Zveze same so imele tam še posamezne zadruge več milijonov naloženih. Odbor se je dobro zavedal, da bi pretil našemu celotnemu zadružništvu popoln polom, ako ne bi prišlo do zamenjave. Vsled tega si je postavil kot glavno nalogo reševanje

tega vprašanja. Po eni strani je pomagal prizadetim zadrugam po možnosti s posojili, ki so jih potrebovale v kritje svojih obveznosti, po drugi strani započel akcijo za zamenjavo. Ne bom opisoval na dolgo vsega dela, ki je bilo potrebno. To delo je danes za nami in bo polagoma zapadlo pozabljenosti. Da je prišlo do zamenjave, se zdi marsikomu samo na sebi razumljivo, dosedanje načelstvo pa ve, da bi brez neumornega dela bilo z denarjem naloženim preko meje ravno tako kot z vojnimi posojili le z razliko, da bi bil ta vendar nekaj več vreden nego vojna posojila. Zveza je imela težkoče tudi z naložbami v tukajšnjih zavodih, pri Centralni posojilnici in posojilnici Ljubljanske kreditne banke, ki sta se oba upirala priznati zamenjavo. Pri Centralni posojilnici je imela Zveza, ko je prevzel vodstvo sedanji odbor, po eni strani naložbe po 4%, po drugi strani izposojila po 6%, ker ji Centr. pos. ni hotela vračati naložb, ampak ji je dala posojilo. Tudi zadeve naložb pri Centralni pos. in posojilnici Ljublj. kreditne banke so dale načelstvu mnogo opraviti, da jih je rešilo ugodno za Zvezo.

Druga velika naloga sedanjega načelstva je bila ureditev pri njej včlanjenih zadrug, ki so bile pri njegovem nastopu neurejene, med njimi nekatere za celo vojno dobo. Priznanje pristojnosti za drug ter prenos listin za zadruge iz stare Kranjske od sodišča v Ljubljani, so dale Zvezi tudi mnogo dela. Danes je, v kolikor je bilo od Zveze odvisno, vse urejeno, ter se z ozirom na poročila prejšnjih občnih zborov omejujem danes, ko polagamo mandate v Vaše roke, na to ugotovitev.

Sedanji odbor pa se ni v svojem delu omejil na urejevanje prej navedenih težkih zadev, ampak je svoje delo posvetil vsesplošnemu razvoju našega združništva. Talenta, ki ste mu ga izročili, ni načelstvo zakopalo kakor svetopisemski človek, tudi ga ni samo naložilo na obresti, ampak je z njim, da zopet govorimo s svetopisemskimi besedami, kupčeval ter Vam ga sedaj vrača v dvojni meri. To se pravi, po eni strani

je sedanje načelstvo naše združništvo širilo, po drugi strani je temu združništvu pomagalo, da se je moglo razvijati. Tekom petletne dobe se je na pobudo Zveze ustanovila cela vrsta novih zadrug raznih panog. Posebno velike važnosti je ustanavljanje gospodarskih zadrug z namenom cenejše dobave potrebščin oziroma razpečavanje izdelkov in pridelkov. Brez takih zadrug je bila naša združna organizacija le denarna centrala hranilnic in posojilnic ter se na trgu pečala samo z denarjem, ki je posredovalno sredstvo v gospodarstvu, gospodarstvo samo pa bi zanemarjala. Dobro je v našem združništvu naložen in svojemu namenu služi le tisti denar, ki pomaga ustvarjati in vzdrževati bodisi zasebna gospodarstva ali skupne organizacije, ki dobrodejno služijo zasebnim gospodarstvom oziroma socialnemu položaju zasebnikov. Sedanji odbor se je tega dobro zavedal ter svoje zanimanje posebno posvetil zadrugam, ki svojim članom nudijo zaslužka, zadrugam, ki skrbе, da se predmeti, sad truda njihovih članov pošteno razpečajo, po drugi strani zadrugam, ki skrbе, da pridejo njih člani po primerni ceni do potrebščin. Načelstvo se je pri tem zavedalo, da to delo ni lahko in tudi ne brez nevarnosti, a se mu kljub temu ni moglo odreči, ker je prejelo na občnem zboru leta 1921. nalog, da se mora za to delo posebno zanimati. Upamo, da izvršeno delo na tem polju ustreza naročilu, ki ste ga tedaj dali načelstvu.

Vse delo, ki ga je vršila Zveza tekom petletne dobe pod vodstvom sedanjega načelstva, je marsikdo dobro opazoval. Zveza se ni bavila samo z notranjimi težkočami, ampak tudi z zunanjimi. Sovražniki in konkurenti našega združništva so nagajali, kjer so mogli. Že v letu 1920. so hoteli Zvezo na lep način s tako zvano centralizacijo likvidirati. Ko je Zveza na robu propada izmenjala 1 milijon 800.000.— kron in se s tem rešila, so ji posredno javno v listih očitali izdajstvo ter vso deželo proti njej hujskali. Na občnem zboru leta 1923. so poskušali delati kalno vodo, a po tem

ponesrečenem poizkusu so nadaljevali proti Zvezi deloma odkrit deloma prikrit boj. Še nedavno je pisal neki list, da služi krščanskim socialcem tudi gospodarstvo samo v politične namene... Ni čuda, ako je napravila vlada pri Zvezi revizijo, ko je bila informirana, da se pri njej uganja politika. Prepričali smo se tudi, da je imel revizor ravno v tem oziru posebno nalogo. Pri reviziji se je gonja zvezinih sovražnikov podvojila. Ta gonja gre kakor povodenj po vsej deželi in je prekoračila že državno mejo. Razne govorice o zgubah in predstojećem polomu Zadružne zveze gredo od ust do ust gotovih ljudi, ki nam niso prijazni. Žal najdejo take govorice več ali manj odmeva tudi v naših lastnih vrstah. To dokazuje da bolehamo tudi mi na boleznih večnih pomislekov in nezadovoljnosti, ki prekoračijo včasih mejo previdnosti ter so zmožni za družništvu škodovati. V tem oziru rečem le: več dela in manj besed, edino to more koristiti našemu zadružništvu in sploh vsakemu delu v dobrobit našega ljudstva.

Končam z ugotovitvijo, da stoji Zadružna zveza v vsakem oziru na trdni podlagi ter da njen gospodarski položaj nudi jamstvo za zaupanje, ki ji ga izkazujete. O tem se boste prepričali iz nadaljnjih poročil o poslovanju, v kolikor spadajo pred občni zbor, o ostalem se pa bodo prepričali tisti, ki jih boste izvolili v bodoče načelstvo.

Ostanimo zvesti našemu zadružništvu, ki je zidano na temelinem kamnu posvečenem po našem apostolu Kreku in delajmo tako, kakor nas je on učil.

Po končanem poročilu, ki so mu zborovalci z vidnim odobravanjem sledili, opozarja predsednik, da se bo otvorila debata o vseh poročilih še-le po poročilu nadzorstva, če temu nihče ne ugovarja, ker se nihče ne oglasi z ugovorom, pač pa vsi to odobravajo, pozove predsednik tajnika Davida Doktoriča, naj prečita svoje poročilo.

b) Tajnikovo poročilo.

Vsi povojni občni zbori so poudarjali to željo, naj Zadružna zveza posveti

vse svoje sile povzdigu tistih gospodarstevskih panog, ki morejo našemu kmetstvomu ljudstvu v sedanjih razmerah najbolj koristiti.

Ker prihaja v prvi vrsti v poštev živinoreja, je bilo Zvezi treba obrachati glavno skrb, da na tem polju udejevsti želje naših zadrugarjev. Če je hotela prispevati k povzdigu živinoreje, je bilo treba na eni strani vzbuditi zanimanje ljudstva za izboljšanje živine in na drugi strani tudi skrbeti, da se živina in njeni proizvodi čim lažje in čim dražje spravijo v denar. Za izboljšanje živine ni mogla doslej storiti drugega, kot da v Gospodarskem listu in s predavanji, sestanki in razgovori širi izobrazbo, kar delata z vso vnemo in kjerkoli se jima nudi priložnost naša strokovna uradnika. Najbolj pa bomo našega kmeta pridobili za naprednejše gospodarstvo, če bo sam v lastnem žepu čutil koristi. To se je skušalo doseči z organizacijo oddaje masla, ki jo je začela Zveza marca meseca lanskega leta in ki se je tako razširila, da danes prevzame vsak mesec za čez 100.000 Lit. masla. Sedaj proizvajamo oddajo sira in upamo, da se nam bo tudi to posrečilo.

Mnogo dela je bilo treba, da smo do tega prišli. Stare mlekarne je bilo treba izboljšati in marsikje smo zadeli na nezumevanje novih potreb, mnogo novih mlekarn je nastalo. Zveza je pomagala pri ustanovljenju, z nasveti in kreditom. Tisti, ki so se v vsem naslanjali na Zvezo, so z najmanjšimi stroški uredili najlepše mlekarne, ki organizatorično in strokovno odgovarjajo času. Drugi, ki so brez Zveze zidali, so se kasneje večinoma kesali. Večini novih mlekarn je stroje dobavila Zveza po najnižjih tovarniških cenah. Napravili smo nalašč za mlekarne posebno skladišče najnujnejših potrebščin.

Mlekarnam je bilo treba voditeljev. Prvi korak za vzgojo naraščajajo smo napravili pri tridnevnem tečaju v Cerknem, kateremu bodo morali slediti drugi. Na tem tečaju smo napravili poizkus, da vpeljemo tudi v te naše najmanjše zadruge sicer enostavno a mo-

derno in natančno knjigovodstvo. Čas bo pokazal, ali smo uspeli. — Ko je davčna oblast začela pritiskati na mlekarne, smo takoj intervenirali, da prečimo prehudo obremenitev, in Zveza je vložila polno rekurzov, v prvi inštanči smo zmagali, najbrže bo pa treba še v Rim. Še celo zadrugam, ki niso pri nas včlanjene, smo pomagali. V dveh spornih slučajih smo se postavili zanje proti izkoriščanju trgovcev in dosegli s zvezinim ugledom ugodno rešitev pravde.

Če pri našem delu za koristi naše živinoreje ni šlo vedno vse gladko, moramo pomisliti, da smo šele pred enim letom začeli in da potrebuje vsaka dobra stvar nekaj časa, da dozori.

Nikakor pa nismo zanemarili radi mlekarstva drugih panog, v katerih smo se že poprej udeleževali, pač pa smo za povzdigo kmetijstva zraven običajnega nakupovanja umetnih gnojil, more dre galice in žvepla, vpeljali še večje akcije za obnovo važnejših semen. Dobavili smo vsej goriški, tržaški in istrski deželi nov semenski krompir, nekaj vagonov smo ga prodali tudi v Furlanijo in še več bi ga, če bi ga mogli še kaj uvoziti. Mnogo gorskih posestnikov se je poslužilo semenske ajde, ki smo jo z velikim trudom deloma pokupili po našem Krasu, deloma dobili iz Kranjske. Pričeli smo tudi z dobavo važnih vrst semenske pšenice in koruze. Polagoma mislimo razširiti svoj semenski oddelek na vsa važnejša semena.

V zaščito koristi svojih članic je Zveza pristopila delniški družbi »Federazione Agraria Giuliana« v Trstu, ki hoče na Primorskem organizirati nakup kmetijskih potrebščin, prodaje pridelkov, posebno pa preskrbovanje Trsta z mlekom. Včlanila se je tudi v zadrugi »Cooperativa Perfosfati« v Vidmu, ki ima lastno tovarno superfosfata v Portogruaru, da tako pride po najnižjih cenah do tega važnega gnojila. S tovarno »Cementi Friuli« v Vidmu je letos sklenila na željo nekaterih zadrug zelo ugodno pogodbo za dobavo cementa, svetovno znana tvrdka mlekarskih po-

trebščin »Alfa Laval« ji je izročila glavno zastopstvo.

Živa potreba, da je z velikimi dobavitelji v ožjih stikih in lažje izvrši organizacijo oddaje pridelkov naših zadrug, je prisilila zvezo, da je letos odprla v Trstu poslovalnico, ki jo vodi inž. Rustaja. Upamo, da bomo prihodnjemu občnemu zboru mogli poročati o uspehih te poslovalnice.

Večina naših zadrug se obrača v vseh sodnijskih in davčnih zadevah do Zveze, kar omogoči smotreno in enotno gospodarstvo.

V večjih notranjih sporih so poklicale nekatere zadruge Zvezo na pomoč in v vseh slučajih se nam je posrečilo urediti nastale težave potom osebne udeležbe zvezinim pooblaščenecem pri občnih zborih.

Po svojem revizorju g. Fegicu je Zveza v l. 1925. pregledala poslovanje 43. posojilnic, 3. konsumnih, 12. stavbnih, 6. kmetijsko-prodajnih, 9. gospodarskih in ene obrtne zadruge. Sej je imelo načelstvo 43 od zadnjega občnega zbora do danes.

V začetku poslovnega leta 1925. smo imeli 158 članic, med letom je pristopilo 20 novih, 2 sta izstopili, 15 jih je prenehalo s poslovanjem, tako da smo jih imeli ob koncu leta 161 in sicer:

posojilnic	68
konsumnih	21
mlekarskih	37
vinarskih	7
stavbnih	11
obrtnih	7

Skupaj 161

Do današnjega občnega zbora je pristopilo še 12 zadrug, 3 so napovedale likvidacijo, tako da obsega naša Zveza danes 170 članic in sicer

posojilnic	70
konsumnih	22
mlekarskih	45
vinarskih	6
stavbnih	9
obrtnih	7
raznih	11

Skupaj 170

Predsednik da nato besedo ravnatelju Alojziju Bajcu, ki predloži sledeče računsko poročilo.

c) Poročilo k računskemu zaključku za leto 1925.

1. Promet:

Celokupni promet Zveze je znašal v računskem letu 1925:

na bremenopisih	Lit. 39.473.465.48
na dobropisih	» 39.473.465.48

skupaj	Lit. 78.946.930.96
--------	--------------------

Ako primerjamo z letošnj. prometom proti letu 1924., ki je znašal	» 70.143.295.90
---	-----------------

ugotavljamo, da se je v l. 1925. povečal za	Lit. 8.803.625.06
---	-------------------

2. Blagajna:

Začetkom leta 1925. je znašalo stanje blagajne	Lit. 38.422.58
--	----------------

Prejemkov v l. 1925. je bilo	» 18.466.881.40
------------------------------	-----------------

Izdatkov pa	Lit. 18.505.303.98
	» 18.427.933.53

Stanje blagajne koncem l. 1925. je znašalo	Lit. 77.370.45
--	----------------

Ves promet v l. 1925. pa	» 36.894.814.93
--------------------------	-----------------

Ker je znašal blagajniški promet v letu 1924. le	» 33.990.214.71
--	-----------------

je narastel v l. 1925. za	Lit. 2.904.600.22
---------------------------	-------------------

3. Vloge članic:

Vloge članic so znašale začetkom l. 1925.	Lit. 7.454.184.—
---	------------------

Tekom l. 1925. je bilo vloženih	» 3.739.806.31
---------------------------------	----------------

dvignjenih pa	Lit. 11.193.990.31
	» 4.445.116.61

Stanje vlog koncem leta 1925.	Lit. 6.748.873.70
-------------------------------	-------------------

4. Posojila:

Posojila včlanjenim zadrugam so znašala začetkom l. 1925.	Lit. 4.428.313.72
---	-------------------

tekem leta 1925 se je posodilo na novo	» 5.594.295.33
--	----------------

	Lit. 10.022.609.05
--	--------------------

vrnjenih pa je bilo	» 4.620.210.61
---------------------	----------------

Stanje posojil ob koncu l. 1925. je znašalo	Lit. 5.402.398.44
---	-------------------

Iz tega sledi, da so se vloge članic v letu 1925. znižale od	Lit. 7.454.184.—
na	» 6.748.873.70

torej za	Lit. 705.310.30
----------	-----------------

posojila članicam so se pa zvišala v letu 1925. od	Lit. 4.428.313.72
na	» 5.402.398.44

torej za	Lit. 974.084.72
----------	-----------------

Vzrok tiči v tem, da se je v drugi polovici leta 1925. jelo čutovati občutno pomanjkanje denarja, kar je imelo za posledico, da so zadruge, ki imajo pri Zvezi naložbe, del svojega denarja dvignile; — druge pa, ki niso imele denarja, so v svrhu razposojevanja najemale pri Zvezi večja posojila.

5. Naložen denar:

Začetkom leta 1925. je znašala Zveza naloženih pri bankah	Lit. 2.640.719.87
---	-------------------

tekem leta je bilo naloženih na novo	» 7.338.096.92
--------------------------------------	----------------

	Lit. 9.978.816.79
--	-------------------

dvignjenih pa	» 9.043.279.66
---------------	----------------

Stanje koncem l. 1925. je znašalo	Lit. 935.537.13
-----------------------------------	-----------------

Iz tega poročila sledi, da so se Zvezine naložbe v letu 1925. znižale od	Lit. 2.640.719.87
na	» 935.537.13

torej za	Lit. 1.705.182.74
----------	-------------------

Ta dvig se pojasnuje s tem, da je Zveza v letu 1925:

a) dala novih posojil	Lit.	974.084.72
b) članicam vrnila na vlogah	»	705.310.30
skupaj	Lit.	1.679.395.02

6. Izposojila:

Začetkom leta 1925. so znašala izposojila Zveze	Lit.	126.070.40
Tekom leta 1925. se je vrnilo	»	91.473.10

Vsled tega so se izposojila Zveze v l. 1925. znižala na	»	34.597.30
---	---	-----------

7. Blagovni promet:

Zveza je nakupila in razprodala v letu 1925. sledeče količine blaga:

2710 q	tomaževe žlindre
2010 »	superfosfata
110 »	kalijeve soli
300 »	čilskega solitra
21 »	krompirja
920 »	modre galice
68 »	ajde
1200 »	koruze
40 »	pšenice
5 »	amonijaka
11 »	apnenega dušika
10 »	sezamovih tropin
303 »	čajnega masla

skupaj 708 q ali 77 navadnih desettonskih vagonov. Nakupna cena za to blago je znašala	Lit.	1.200.672.16
prevoz in carina pa	»	59.001.44

skupni izdatek torej k temu je prišteti še blago, ki je ostalo v zalogi konec leta 1924. v znesku	Lit.	1.259.673.60
	»	3.360.50

kar poviša zgornji izdatek na končno svoto	Lit.	1.263.034.10
--	------	--------------

Prejemki za blago, so znašali	Lit.	1.270.578.09
blaga v zalogi konec leta 1925. je ostalo za	»	19.293.50

skupni prejemki	Lit.	1.289.871.59
Če sedaj od skupnih prejemkov znašajočih	Lit.	1.289.871.59
odštejemo skupni izdatek znašajoč	»	1.263.034.10

dobimo preostanek Lit. 26.837.49 ki tvori dobiček pri blagu, dosežen v računskem letu 1925.

V letu 1925. je Zveza organizirala prevzemanje in oddajo masla od naših mlekarn. To poročilo obsega samo množino prevzetega masla in svoto, ki jo je izplačala Zveza mlekarnam za maslo. Podrobno poročilo o tej organizaciji pouda g. inženir Rustja.

8. Zvezina hiša:

O tem predmetu nimamo letos nič posebnega poročati, ker je investirana svota, ki je znašala po bilanci prejšnjega leta	Lit.	585.617.—
ostala nespremenjena, le v svrhu zaokrožitve se je odpisalo od zgorajnjega zneska	»	617.—

vsled česar se je znižala ta postavka v letošnji bilanci na okroglih	Lit.	585.000.—
Na najemščini za leto 1925. se je prejelo	Lit.	35.370.—
Potrosilo pa se je:	Lit.	19.487.97

Ako odštejemo od prejete najemščine potrošek, ostaja čistega dohodka od hiše Lit. 15.882.03

K temu dohodku je treba prišteti še najemščino tistih prostorov, ki jih Zveza sama uporablja, to so: Pisarniški prostori, skladišča in stanovanje slug. Ako bi najeli te prostore v tuji hiši, bi mora-

la plačati Zveza najmanj 10.000 lir letne najemščine. In če bi prišteli še to svoto k zgornjemu čistemu donosu hiše, bi dobili približno 4½% obrestovanje svote, ki je investirana v hiši.

9. Deleži:

Vplačana deležna glavnica je znašala začetkom leta 1925 Lit. 17.004.—
Tekom leta 1925. je vplačalo na novo 20 zadrug 30 deležev v znesku Lit. 600.—

Lit. 17.604.—

Izplačalo se je pa dve ma zadrugama » 200.—

Stanje vplačane deležne glavnice konec leta 1925. je znašalo Lit. 17.404.—

S tem je poročilo v gibanju posameznih računov izčrpano.

Preidemo k bilanci in k računu zgube in dobička:

10. Bilanca:

Aktiva:

Gotovina v blagajni	Lit.	77.370.45
Posojila zadrugam	»	5.402.398.44
Naložbe pri bankah	»	935.537.13
Terjatve pri zasebnikih	»	196.545.01
Blago v zalogi	»	19.293.50
Tiskovine v zalogi	»	9.724.18
Zvezina hiša	»	585.000.—
Premičnine	»	19.031.—
Vojna posojila	»	16.641.—
Deleži in delnice drugih zavodov	»	15.274.—

Vsa aktiva Zveze Lit. 7.276.814.71

Pasiva:

Deleži	Lit.	17.404.—
Vloge zadrug	»	6.748.873.70
Hranilne vloge	»	427.066.84
Dolгови zasebnikom	»	43.113.—
Izposojila	»	34.597.30
Rezervni zaklad	»	1.742.99

Vsa pasiva Lit. 7.272.797.83

Ako sedaj odštejemo od aktiv znašajočih Lit. 7.276.814.71 pasiva znašajoča » 7.272.797.83

dobimo preostanek v znesku Lit. 4.016.88 ki je čist dobiček leta 1925.

11. Račun zgube in dobička:

Dobiček:

Prejete obresti od posojil zadrugam	Lit.	335.681.55
Prejete obresti od naložb pri bankah	»	155.433.45
Prejete obresti od zasebnikov	»	9.527.22
Prejete obresti od vrednostnih listin	»	218.75
Čisti donos hiše	»	15.882.03
Prejete pristopnine	»	525.—
Dobiček pri blagu	»	26.837.49

Vse postavke, ki tvorijo dobiček, znašajo torej skupaj Lit. 544.105.49

Temu nasproti stojijo postavke, ki tvorijo

Zgubo:

Plačane obresti od vlog zadrugam	Lit.	401.630.29
Plačane obresti od hranilnih vlog	»	12.324.32
Plačane obresti od izposojil	»	5.049.75
Plačane obresti za zasebnikom	»	143.60
10% odpis od vrednosti premičnin	»	1.812.76
Odpis od vrednosti Zvezine hiše	»	616.99
Upravni stroški	»	109.296.45
Plačani davki	»	9.214.45

skupaj Lit. 540.088.61

Ako sedaj odštejemo od postavk, ki tvorijo dobiček, znašajočih Lit. 544.105.49

postavke, ki tvorijo zgubo, znašajoče » 540.088.61

dobimo prebitek Lit. 4.016.88

ki soglaša z onim, ki ga izkauje bilanca in ki tvori, kakor že pri bilanci povedano, čisti dobiček za poslovno leto 1925.

S tem je izčrpano računsko poročilo.

Na predsednikovo naročilo prebere nato inž. Josip Rustja sledeče

č) Poročilo o mlekarški organizaciji.

V naši deželi je danes najvažnejša gospodarska panoga živinoreja z združenim mlekarstvom. To važnost nam izpričuje veliko število mlekarških organizacij ki so nastale širom naše dežele, vsled česar je nujno potrebno, da se nekoliko porazgovorimo o mlekarški organizaciji tudi na občnem zboru Zadružne zveze v Gorici, ki je danes brez dvoma najvažnejša ustanova za gospodarstvo našega kmetkega stanu, hrbtenice našega ljudstva v deželi.

Mislim, da ni nobenega med Vami, ki ne bi priznal, da tvori danes mleko v splošnem zelo važen, ponekod celo edini dohodek. Mnogo je kmetških hiš, kjer ne dobijo niti stotinke, razen za mleko. Zato pa so tudi naši kmetovalci začeli posvečevati mlekarstvu zelo veliko pažnjo in najlepši dokaz temu je velikansko število mlekarških zadrug, ki obstojajo in delujejo danes po naši deželi.

Po statistiki, ki jo je podpisani sestavili, imamo danes v deželi okoli 125 mlekarških zadrug in sicer okoli 115 maslarn in sirarn, ostale pa prodajajo sveže mleko. Slednjih je sicer zelo malo, a njih obseg je širši. Mlekarška organizacija je danes že razpletena več ali manj po vsej deželi, tako da ostane le še malo okrajev, kjer bi ne bilo nobene mlekarške zadruga. Zato nam ni treba več ustanavljati novih mlekarških zadrug, pač pa obstoječe izpopolnjevati in s pametnimi ukrepi jim zagamčiti obstoj.

Poglejmo sedaj nekoliko na posamezne vrste mlekarških organizacij. Na zasebna mlekarška podjetja se tukaj ne bomo ozirali, ker bodo morala prej ali slej izginiti, seveda če bomo naše gospodarske sile pravilno uporabljali.

Mleko je zelo važna hrana za mlade in stare; kdor sam nima krave, ga mora kupovati. To opazujemo v vseh vaseh.

Najbolj se kupuje mleko v bližini trgov in mest. Najvažnejše konsumno središče za sveže mleko je in ostane Trst, kamor najde pot tudi večina našega mleka.

Obstoječe mlekarške zadruga, ki trgujejo s svežim mlekom so navezane predvsem na Trst, ki porabi dnevno preko 500 hl mleka. To mleko prihaja v Trst na različne načine in iz različnih krajev. Precej ga prodajo tja še mlekarške zadruga, mnogo pa tudi zasebni trgovci, mnogo ga pride v Trst v zgoščeni obliki iz Sorezine pri Kremoni, največ ga pa še vedno prinašajo mlekarice na glavi v jerbasih, v vrčih in na oslih.

V Trstu je srednja cena mleka 1.80 L za liter, kar je gotovo zelo visoka cena, posebno ako pomislimo, da ni to mleko takšno, kot nam ga da krava, temveč da je več ali manj krščeno in posneto.

Dejstvo je, da se v Trstu prodaja zelo mnogo vode pod imenom mleka. K temu se pridruži še dejstvo, da prihaja na tržaški trg tudi zelo nečisto mleko, vsled česar se je rodila ideja, da se v Trstu ustanovi centralna mlekarica, ki bi morala v bodoče sama kriti vso potrebo Tržačanov na svežem mleku.

Vprašanje centralne mlekarice sedaj proučujejo, računajo pa, da bo to vprašanje dozorelo v jeseni in takrat se bo ustanovitev pospešila. Gotovo bi bilo dobro, da bi se mlekarica ustanovila, ker bi na ta način prišlo do veljave pristno mleko, voda bi z mleka izgnila in na eni strani bi bilo pomagano kmetovalcu-živinorejcu, ki ne bo oddajal svojega mleka po 60 stotink, kot ga mora dajati danes marsikje, pomagano pa bi bilo tudi Tržačanu-konsumentu, ker bi dobil pristno mleko po primerni ceni. Računa se, da bo po ustanovitvi centralne mlekarice mogoče znižati v Trstu ceno mleka za 10 stotink, živinorejcu pa ga plačati nekoliko dražje.

Seveda so potrebni za ureditev tako velike mlekarice ogromni kapitali ki ne bi bili nižji od milijona; mogoče za celotno organizacijo centralne mlekarice niti 2 milijona lir ne bi zadostovala. Kapital sam na sebi danes ne dela preveč skrbi,

ker se centralna mlekarne dela pod okriljem delniške družbe Federazione Agricola Giuliana, to je Julijske kmet. zveze, katere članica je tudi naša Z. Z. Financiacijo centralne mlekarne bi vzele v roko močne organizacije, predvsem banka Istituto Nazionale di Credito per la Cooperazione, potem Delavske zadruga tržaška občina itd.

Koliko se bo v tem oziru napravilo, bo ste slišali na prihodnjem občnem zboru. Važno je to, da se bo Centralna mlekarne v Trstu posluževala obstoječih mlekarških zadrug in da bodo ponekod ustanovili nove mlekarške zadruga, ponekod pa samo zbirališča in shlajevališča svežega mleka. (Cesta, Komen, Dutovlje, Divača itd.)

Sveže mleko pa more oddajati samo določen del dežele, drugod morajo živinorejci svoje mleko vnovčiti v obliki masla in sira. Mlekarških organizacij, ki se pečajo z vnovčenjem mleka v obliki mlečnih izdelkov (masla, sira) imamo v deželi nad 100. Približno polovica vseh teh mlekarških zadrug izdeluje samo maslo, četrtina samo sir, ostala četrtina posnet sir in maslo. Ako računamo, da ima povprečno vsaka mlekarška zadruga dnevno samo 200 litrov mleka, ga imajo vse mlekarške zadruga skupaj dnevno okoli 20.000 litrov ali 200 hl. Ako računamo mleko po 70 stotink liter, je to mleko dnevno vredno 14 tisoč ali letno okoli 5 milijonov lir. Na vsak način je to važen dohodek.

Ali se danes bolj izplača delati maslo ali sir? To vprašanje muči načelstvo marsikatere mlekarške zadruga. Odgovor na to vprašanje ni vedno enak. Ako je sir drag in maslo poceni, se izplača bolj sir, ako pa je maslo dražje, se bolj izplača maslo. Računajmo: 100 l mleka da 4.25 kg masla, če računamo kg po 17 L, dobimo L 72.25, sira pa napravimo iz iste množine mleka 9.5 kg, kar nam prinese, če sir prodamo po 9 L kg, L 85.50.

V splošnem pa naši mlečni izdelki nimajo odgovarjajočih cen. Temu je krivo dvoje, predvsem slaba trgovska organizacija in slabo blago.

Glede sira je potrebno sledeče: Enot-

nost sira, izdelave, sirišča, oblike, teže itd. Danes nimata niti dve mlekarne enakega sira. Zveza bo izdala letos strokovno Pevčevò knjigo »Sirarstvo«, ki je še nimamo v slovenskem slovstvu, da se temu zlu nekoliko odpomore. Organizirati je pa treba tudi trgovino, kar je zelo težavno, ker zahteva to delo ogromnih kapitalov. V tem oziru ni mogoče delati čudežev kar čez noč, pač pa si je treba postaviti cilj in temu orgovarjajoč načrt:

1. V naših Gorah bi morali izdelovati samo dvojen sir, in sicer polnomastnega in polmastnega. Prvi naj bi bil za imovitejši, drugi pa za delavske sloje, ki ne gledajo toliko na kakovost, ampak na ceno in količino. Oblika mora biti enotna, izdelava in sirišče enotno.

2. Organizirati bi morali trgovino, zato bo treba v bodoče misliti na ureditev velike zoričnice za sir, ker bi dosegli višje cene, ako bi prodajali starejšega.

Masla se izdelava danes v naših Gorah okoli 40—50 q na teden. Približno polovica ga gre skozi Zadrugo zvezo, ki ga prevzema danes od 30 mlekar, medtem ko ga je lani jemala samo od sedemnajstih.

Zakaj je začela Z. Z. nakup in prodajo masla? Iz dveh važnih razlogov in sicer, da odpravi izrabljanje mlekarških zadrug po zasebnih trgovcih in da organizira prodajo (v Trstu, Opatiji, Benetkah, Gračežu, Portorose itd.) ter tako zagotovi našim mlekarškim zadrugam gotov odjem blaga in jim jamči primerno ceno.

Glede izrabljanja mlekarških zadrug smo videli najlepši dokaz lansko leto, ko je cena masla zrastle takoj, ko je Zveza nastopila, od 16 lir na 18 in še več. Res je, da so pozneje zasebni trgovci plačevali še višje cene nego Zveza, a samo zato, da bi mlekarne zopet odtujili Zvezi. To se jim pa ni posrečilo, čemur je najlepši dokaz porast števila tistih mlekarških zadrug, ki so ga dajale Zvezi lani in ki ga dajejo letos.

Glede odjema bi pripomnil toliko, da so letos mnogi trgovci pustili marsikatero mlekarne na cedilu, Zveza nobene. (Ladra, Smast, Libušnje, Krnica, Sela pri

Volčah itd.) Kar se pa tiče cene, smelo trdim da bi bilo danes v Gorah maslo po 12 lir, če bi se Zveza umaknila. Tudi Zveza za danes ne plačuje zelo visokih cen, ker jih ne more, in sicer iz naslednjih razlogov: Trg je prenapolnjen, izvoza malo, nadprodukcija, tujcev malo, pomanjkanje lastne prodajne organizacije; velika krivda tiči v kakovosti masla. Da se deloma odpomore, se je odločil odbor Z. Z., da ustanovi v Trstu lastno poslovalnico, ki naj se peča poleg drugega predvsem z oddajo sira in masla.

Mogoče se bo kdo vprašal, zakaj se je izbral Trst, in se ni ta stvar izvedla iz Gorice? Vzroki so predvsem v tem, da je Trst važno konsumno središče in je v bližini vseh drugih trgov.

Poslovalnica v Trstu se še ni razvila, ker še nima lastnega skladišča in ima pravzaprav samo urad. Potrebno pa je, da ima poslovalnica lastno skladišče z »magazzino fiduciario«, lastno prevozno sredstvo za dostavljanje masla tvrdkam, drugo prevozno sredstvo za zbiranje masla in dovažanje v Trst in več drugih stvari, ki so bolj postranskega pomena.

Ako bomo imeli lasten kamjon, ki bo prevažal mlečne izdelke v Trst, ga ne bomo pošiljali praznega iz Trsta v Gore, temveč ga bomo nalagali s sladkorjem in kavo, rižem, milom in makaroni, ter tako začeli reševati tudi še drugo vprašanje, to je skupno dobavljanje blaga našim konsumnim zadrugam.

Ako bo poslovalnica dobro urejena in pod spretnim vodstvom, bo mogla gotovo v par letih zagotoviti odjem vseh mlečnih izdelkov od vseh mlekarskih zadrug, ki že obstojajo ali se bodo komaj ustanovile.

Ker bomo istočasno skrbeli tudi za kakovost mlečnih izdelkov, bo gotovo za vladala naša znamka »Latticini Alto Isonzo« v Trstu in na bližnjih tržiščih. Brezdvoma bomo z dobro organizacijo dosegli, da se bodo vse mlekarske zadruge priklopile Zvezi in da bomo s kakovostjo in pristnostjo naših mlečnih izdelkov vse manj vredno blago izpodrinili ter tako zajamčili našim mlekarskim za-

drugam in našemu kmetskemu ljudstvu primeren in stalen dohodek.

In še eno vprašanje bo mogoče rešiti, to je vprašanje produkcije. Letos je preveč masla, premalo pa sira. Ako bo nekdo imel v rokah vse mlekarnе, bo lahko svetoval: Vaša mlekarska zadruga naj izdeluje sir, Vaša maslo, Vaša pa polmasten sir in del masla. Mogoče je tudi to, da bo kedaj preveč mlečnih izdelkov in premalo mleka. Takrat bo mogoče kazalo napeljati vse mleko po Soški dolini do Sv. Lucije v Trst.

Ni pa potrebno misliti, da se bo vse to zgodilo čez noč, dela je za leta in leta, a začeti je potrebno. Zato pa predlagam občnemu zboru naslednjo resolucijo:

»Občni zbor Zadružne zveze v Gorici jemlje z veseljem na znanje, da se je Zveza začela pečati tudi z mlekarsko organizacijo. Občni zbor nalaga Zvezinemu načelstvu, da vztraja pri započetem delu in da se ne straši trenutnih žrtev, ki so potrebne pri vsakem začetku, posebno pa pri začetku tako važne organizacije, kot je mlekarska, ki je poklicana, da daje glavni dohodek našemu kmetskemu ljudstvu.

Občni zbor jemlje na znanje ustanovitev poslovalnice v Trstu, ki naj se tako uredi, da bo sposobna odgovarjati nalogam, ki jih stavi na njo mlekarska organizacija. «

S tem poročilom je bila prva točka dnevnega reda izčrpana in na predsednikovo prošnjo vzame zato besedo zastopnik nadzorstva, g. župnik Josip Abram.

2. Poročilo nadzorstva.

Nadzorstvo je spremljalo s pozornostjo vse delovanje Zveze in izjavlja, da je našlo vse v redu. Pisarna je zelo lepo urejena. Knjigovodstvo odgovarja popolnoma vsem potrebam Zveze. Računi soglašajo s knjigami in dejanskim stanjem zaračunjenih predmetov. Uradništvo izvršuje točno svoje dolžnosti. Tajnik zasleduje vestno vse pojave na združnem polju. Z mirno vestjo predlagam zato absolutorij načelstvu.

Navada je, da nadzorstvo doda svoje mu poročilo še kaj splošnih nasvetov, ki

naj bi služili novemu načelstvu v ravnanje. Želim povdarjati sledeče misli. Za družna zveza v Gorici je najvažnejša gospodarska ustanova na Goriškem, kakor za Trst in Istro tržaška Zadružna zveza. Od njih odvisi v veliki meri naš gospodarski napredek, naša prosveta. Ker ljubimo svoje ljudstvo, moramo želeli, da bi obe Zadružni zvezi uspevali, zato naj bi imel vsak sveto spoštovanje pred tema dvema zavodoma. Kdor se proti njima pregreši, greši kakor proti materi. Če ima kdo kaj proti kakih osebi naj se nikar ne dotakne radi tega naših gospodarskih ustanov.

Da se Zveza in njeno delovanje ojači in razvija, je potrebno, da so v vodstvu Zveze najsposobnejši možje, zato se pri volitvah ne smemo ozirati na druge katekeroli nagibe, ampak le na to, kdo bo Zvezi s svojimi zmožnostmi čim več koristil. Zveza mora imeti pa tudi dobro uradništvo. O številu uradništva, ki je zaposleno pri Zvezi smelo ugotovljam, da ni nihče od več. Še povsod, kjer se je štedilo z uradništvom, kar trdim zlasti glede knjigovodstva, se je to pozneje kruto maščevalo. Vse mora biti kolikor mogoče na najvišji stopinji. To velja tudi za vse naše zadruge.

Zveza bi morala imeti toliko oči, kolikor vasi. Inž. Rustja je omenjal, kako se širi mlekarstvo — le naprej, ni še zadosti! Saj tudi mlekarne se dajo še ustanoviti po Vipavskem in na Krasu. Zveza mora še bolj raztegniti svoje delovanje tudi na vse ostale panoge zadružništva. Ohranimo in utrdimo to, kar imamo, da se vedno bolj razširi zadružna misel.

Po vojni opazujemo med ljudstvom strašno sebičnost in nestalnost. Ni potrebnega zaupanja v naše ustanove. Če pride kak zasebnik, se naš človek kmalu da pregovoriti in odvrniti od naših zadev. Naše ljudstvo bi moralo take ljudi takoj zavrniti, ker bi moralo biti prepričano o globokem pomenu našega zadružništva.

Da bodo pa tudi druge panoge zadružništva še bolj oživele in da se bodo dela s pridom udeleževali vsi naši zadevkarji, predlagam naj se pri Zvezi usta-

novijo za vsako panogo posebni odseki, tako n. pr. mlekarški konsumni, posojilniški, kmetijski in po potrebi tudi drugi, v katerih bi se shajali zastopniki dotičnih strok.

Priporočam slednjič, naj bo Zveza v čim ožjih stikih z okrožnimi kmetijskimi uradi.

Občnemu zboru predlagam, da odobri predložene račune za leto 1925, in da izreče načelstvu svojo zahvalo in priznanje za njegovo delovanje.

Po izvajanjih zastopnika nadzorstva g. Abrama otvori predsednik debato in vpraša prisotne ali želijo kakih pojasnil k poročilu načelstva in nadzorstva. Ker se ne oglasi nihče k besedi, zaključi debato in preide k 3. točki dnevnega reda.

3. Sklepanje o računskem zaključku za leto 1925.

Predsednik izvaja: Ker obsega poročilo k računskemu zaključku tudi bilanco in račun zgube in dobička, ki nam jih je že prebral in obrazložil ravnatelj Bajec, nam preostaja le še sklep o uporabi čistega dobička, ki znaša L 4016.88. Jaz predlagam, da se ta znesek nakaže rezervnemu fondu. Stavim torej na glasovanje najprej predlog poročevalca nadzorstva preč. g. Abrama, naj seodobrijo računi in podeli absolutorij načelstvu in pozivljam tiste, ki bi bili proti temu predlogu, naj dvignejo roke. Ker se ni odzval nihče, smatram, da je ta predlog soglasno sprejet.

Nadalje stavim na glasovanje svoj predlog, naj se bilančni dobiček poslovnega leta 1925 znašajoč L 4016.88 nakaže rezervnemu fondu in pozivljam tiste, ki bi bili proti temu predlogu, naj dvignejo roke. Ker se ni odzval nihče, smatram, da je tudi ta predlog soglasno sprejet.

Preide k 4. točki dnevnega reda:

4. Volitev načelstva in nadzorstva.

Predsednik naznanja, da je letos potekla triletna doba načelstva, istotako enoletna doba nadzorstva zato bo dolžnost današnjega občnega zbora, da si izvoli novo načelstvo sestojече iz 7 članov in

novo nadzorstvo sestojče iz 5 članov. Prekine zborovanje v svrhu razgovora za 5 minut.

Po preteku 5 minut otvori zopet zborovanje. K besedi se oglasi preč. gospod Frančišek Švara, kurat v Vrtojbi, in predlaga, naj se izvolijo v načelstvo sledeči gospodje: dr. Bitežnik Josip, Gorica, dr. Brajša Stojan, Gorica, Rejec Anton, Šebrelje, Černic Franc, Šempeter, Rutar Anton, Gorica, msgr. dr. Josip Ličan v Gorici in dr. Vladimir Glaser v Gorici.

V nadzorstvo pa naj se izvolijo gg.: Msgr. Berlot Anton, Gorica, dr. Tonkli Nikolaj, Gorica, Abram Josip, Sv. Lucija, Golja Viktor, Podmelec in Černigoj Karol, Sv. Križ-Cesta.

K besedi se oglasi g. Pahor Karol iz Opatjegasela in predlaga, naj se sprejmeta v listo načelstva: Klanjšček Josip iz Pevme in Škerk Josip iz Šempolaja. Prisotni Škerk Josip izjavlja, da izvolitve ne sprejme.

Nato stavi predsednik najprej predlog g. Švara na glasovanje in pozivlja tiste, ki bi bili proti temu predlogu, naj dvignejo roke. Ker se ne odzove nihče, ugotovi, da je bil predlog soglasno sprejet, vsled česar odpade glasovanje o predlogu gosp. Pahorja Karola.

S tem je 4. točka dnevnega reda izčrpana.

Predsednik preide k 5. točki dnevnega reda

5. Slučajnosti

in povabi prisotne naj se udeležijo debate in stavijo resolucije.

1. Na vrsto pride najprej resolucija inženjerja Rustja, ki se glasi:

»Občni zbor Zadružne zveze v Gorici jemlje z veseljem na znanje, da se je začela Zveza pečati tudi z mlekarско organizacijo. Občni zbor nalaga Zvezinemu načelstvu, da vztraja pri započetem delu in da se ne straši trenutnih žrtev, ki so potrebne pri vsakem začetku, posebno pa pri začetku tako važne organizacije, kot je mlekarška, ki je poklicana, da daje glavni dohodek našemu kmetskemu ljudstvu.

Občni zbor jemlje na znanje ustanovitve poslovalnice v Trstu, ki naj se tako uredi, da bo sposobna odgovarjati nalogam, ki jih stavi na njo mlekarška organizacija.«

2. resolucijo poda preč. gosp. župnik Abram, ki se glasi:

»Načelstvu se nalaga, naj razmišlja vprašanje ustanovitve odsekov pri Zvezi učlanjenih zadrug po posameznih panogah t. j. odsek za mlekarne, odsek za konsumne zadruge itd. in po svoji previdnosti temu primerno sklepa.«

3. resolucijo poda gosp. Hreščak, ravnatelj Občnega konsumnega društva v Idriji, ki se glasi:

»Načelstvu naj posveti konsumnemu združništvu posebno skrb, naj ustanovi nova konsumna zadruge, naj se bolj zanima za že obstoječe konsumne zadruge in naj poskrbi za vzgojo in za naraščaj voditeljev in službenega osebja konsumnih zadrug.«

4. resolucijo poda g. dr. Josip Bitežnik, ki se strinja z resolucijami preč. g. župnika Abrama in ravnatelja Hreščaka in predlaga, naj občni zbor naloži načelstvu, da nastavi strokovno moč za konsumno združništvo.

5. resolucijo poda g. Jenko Ivan iz Trsnovega na Notranjskem, ki stremi za tem, naj se tudi mladina pritegne k sodelovanju na združnem polju.

6. resolucijo poda g. Premrou Rafael iz Vipave, ki se glasi: »Zadružna zveza« naj dela na to, da se bo zakon o prodaji ponarejenih vin tudi v praksi izvajal — želi naj bi bilo več stika med gorami in vinorodnimi kraji. Gore naj bi dobavljale vinorodnim krajem maslo, sir in druge pridelke, vinorodni kraji pa naj bi dobavljali goram vino, sadje in druge svoje pridelke.

7. resolucijo predlaga g. Balog, predsednik Gosp. zadruge v Idriji pri Bači, in sicer, Zadružna zveza naj ob ugodnem času pošlje izvežbano osebo v Banat, in nakupi potrebno množino koruze iz pravega vira, da jo potem odda svojim konsumnim zadrugam.

Vse te predloge in resolucije je dal predsednik na glasovanje; občni zbor jih sprejme soglasno.

Gospod Anton Rejec opozarja, da se na novi listi načelstva ne nahaja več g. Anton Vuk. Ker je skozi dve načelstveni dobi kot predsednik načelstva neumorno

deloval za procvit in razvoj zveze, predlaga, naj mu občni zbor izreče zahvalo. — Soglasno sprejeto z glasnim odobravanjem.

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, zahvali predsednik prisotne za udeležbo in zaključí zborovanje.

Splošno gospodarstvo

Dr. Stojan Brajša:

Ali so zadruga dolžne dati pregledati mere in uteže?

»Zadružna zveza« se je začela baviti s tem vprašanjem že začetkom leta 1925. Zgodilo se je namreč, da so bile ozvane razne naše posojilnice, da predložijo v pregled svoje mere in uteže. Posojilnice niso tega storile, ker niso imele in nimajo ne mer, ne utežev. Vsled tega je metrični urad v Gorici nekatere predsednike naših posojilnic ovadil sodnji radi prestopka čl. 31. št. 2. zakona o utežih in merah od 23. 8. 1890 št. 7088, češ da niso predložili svojega metričnega orodja v periodičen pregled. Zadeva je splošne važnosti za naše zadruga, zato moramo o njej nekaj več spregovoriti.

Enotni zakon (testo unico) za uteže in mere je zakon od 20. jul. 1890. št. 6991 in pravilnik za metrično službo, odobren s kr. dekretom od 31. 1. 1909 št. 242.

Glasom teh zakonskih predpisov so dolžne vse zadruga, kakor vsak drugi trgovec, dati pregledati uteže in mere, ki jih rabijo, ko prodajajo blago svojim odjemalcem. Tem predpisom so podvržene tudi zadruga, ki prodajajo blago samo svojim članom. Pregled utežev in mer je dvojen: prvi in periodičen. Prvikrat se mere in uteži pregledajo predno pridejo v promet. Tisti ki izdelujejo mere in uteže, jih morajo dati torej pregledati, predno jih spravijo v promet.

Mere in uteži, ki so bili že pregledani, predno so prišli v promet, so pozneje podvrženi pregledu vsako drugo leto. Pre-

gleduje jih kr. metrični pregledovalec, ki je odvisen od ministerstva za narodno gospodarstvo (Ministero dell' Economia Nazionale, Ispettorato generale dell' Industria, Divisione: Pesi e misure). V Gorici obstoja metrični urad, ki se peča s takim pregledovanjem. Imenuje se: R. Ufficio Metrico e del Saggio e Marchio dei Metalli Preziosi.

Pregledovalec obišče vsako drugo leto vse občine svojega delokroga in pregleda uteže in mere vseh fizičnih in juridičnih oseb (zadruga so juridične osebe), ki so vpisane v seznamu tistih, ki rabijo mere in uteže. Ta seznam se imenuje »Stato degli utenti«.

Važno je znati, kako se sestavlja ta seznam! Prvih 10 dni vsakega leta, ki se ne da deliti z 2 (n. pr. 1925, 1927 itd.), občinski odbor (giunta comunale) oziroma podeštata kjer je, objavi seznam tistih, ki rabijo mere in uteže. Pri vsakem, ki je vpisan v seznamu, je napisan tudi razred (categoria), v katerega spada. Ta seznam mora viseti 8 dni na občinski deski. Tekom 30 dni se lahko vloží utok na občinski odbor, ali pa na podeštata, če ga ima občina. Tekom tega roka lahko rekurira tudi metrični pregledovalec. V tem slučaju bo utok naznanjem osebi, proti kateri ga je pregledovalec vložil. Prizadeti, proti kateremu je pregledovalec vložil utok, lahko vloží protiutok, in sicer tekom 10 dni od dneva, ko mu je bil utok pregledovalca dostavljen. Proti odloku občinskega odbora ali podeštata je dovoljen tekom 15 dni utok na prefekta. Utoki nimajo suspenzivne (odložilne)

moči), to se pravi, da moraš plačati pristojbino vseeno, čeravno si vložil utok.

Naše zadruga se niso držale teh predpisov glede utoka. Pustile so, da je rok za utok minul in so se zganile šele, ko jih je občina pozvala, da predložijo pregledovalcu svoje uteže in mere. Metrični urad se pa ni mogel ozirati na njihove pritožbe, ker je samo izvršilni organ in je moral postopati na podlagi gori omenjenega seznama, ki je postal pravomočen.

Ako torej kaka zadruga misli, da ni dolžna imeti utežev in mer ter plačati dotično pristojbino, mora pravočasno vložiti utok proti vpisu v občinski seznam uporabljencev utežev in mer. »Zadružna zveza« se je obrnila na Ministrstvo za narodno gospodarstvo z vprašanjem, ali so posojilnice podvržene pregledovanju utežev in mer. Ministrstvo je odgovorilo metričnemu uradu v Gorici, da so zadruga dolžne imeti mere in uteže, jih dati pregledati in plačati dotično pristojbino, samo ako te mere in uteže uporabljajo, tudi če le v poslovanju s člani, n. pr. ako jim prodajajo razne potrebščine (umetna gnojila itd.) Glavno je, da si zapomnimo sledeče: Ako je zadruga neopravičeno vpisana v občinski seznam uporabljencev utežev in mer, mora pravočasno vložiti utok proti vpisu. Če je zamudila rok za utok, ni nobene pomoči več. Metrični urad ne more spremeniti seznama.

Kako široke obroče morajo imeti kolesa pri vozovih?

S 1. januarjem 1927 se bo začel izvajati kr. dekret št. 3043 od 31. decembra 1923, ki je bil objavljen v Uradnem listu od 26. januarja 1924.

Omenjeni dekret urejuje promet po cestah, določa obliko in težo vozil, hitrost s katero smejo voziti, obsega določbe glede tablic, ki jih morajo imeti vozovi, glede razsvetljave po noči itd.

Ministrstvo javnih del je poslalo vsem prefektom točna tozadevna navodila, ki so jih ti sporočili podrejenim občinskim uradom. Vlada namerava izvajati ome-

njeni dekret v kolikor se tiče širine obročev z vso strogostjo, zato opozarjamo nanj naše čitatelje.

Čl. 17. Vsi vozovi, ki nimajo koles prevlečenih z gumo, ali kako drugo elastično snovjo, morajo imeti obroče primerne svoji kosmati teži (teži voza s tovorom), označeni na tablici, ki jo prepisuje čl. 20. in sicer«

a) vozovi na dve kolesi:	
kosmata teža voza:	širina obroča:
6 do 10 q	40 mm
10 do 15 q	50 mm
15 do 20 q	60 mm
20 do 30 q	80 mm
30 do 40 q	100 mm
40 do 50 q	120 mm

b) vozila s 4 kolesi:	
kosmata teža voza:	širina obroča:
10 do 15 q	40 mm
15 do 30 q	60 mm
30 do 50 q	80 mm
50 do 80 q	100 mm

2. Autovozila morajo imeti na vsakih 150 kg teže, ki jo nosi kolo, 1 cm obročeve širine. Najmanjša širina pa sme biti 10 cm. To se pravi: za autovozila, ki imajo do 60 q kosmate teže, znaša širina obroča (gumijevega) 10 cm, za vsakih nadaljnih 600 kg (to je 150 kg na 1 kolo), morajo biti gumijevi obroči 1 cm širši.

Čl. 19. določa kazen za prestopke, ki znaša od 25 do 200, oziroma 300 lir.

Do dneva, ko stopi v veljavo omenjeni kr. dekret je sicer še 5 mesecev, vendar obozarjamo nanj že danes, da vsak lahko pravočasno spravi svoja vozila v soglasje z zahtevami dekreta.

Opomba: V uradnem listu od 21. julija 1926. je bila objavljena sprememba kr. odloka od 4. avgusta 1924. št. 1438, v zakon. Po tem zakonu določba člena 17. (kr. odlok z dne 31. dec. 1923. št. 3043), tikajoča se širine obročev, ne velja za poljedelske vozove (carri agricoli) z dvema kolesi, ki imajo do 20 q kosmate teže in za poljedelske vozove s 4 kolesi, ki imajo do 30 q kosmate teže. Z drugimi besedami: ker navadni kmetijski vozovi ne dosejajo navadno skupne teže 30 q, niso podvrženi zakonu, ki določa širino obročev.

Tržni pregled

Žita: V splošnem je danes že ugotovljeno, kako je izpadla žitna letina na severni polovici zemlje (na južni so sedaj končali s setvijo). Priderek je bil v celoti nekoliko višji nego lansko leto, v Italiji pa je bil precej nižji. Cene v zlati valuti se torej ne bodo spreminjale. Ker pa mi kupujemo s papirnatimi lirami, katerih vrednost nasproti zlatu lahko zraste ali pade, ni mogoče predvidevati kakšne cene bomo mi plačevali.

Cene žit so se v zadnjem mesecu na splošno dvignile in sicer za okoli .5 lir, cena beli moki je porastla za 5 do 10 L pri kvintalu.

V naši deželi se občuti najznatnejša podražitev koruze, ki je zrastle za najmanj 10 lir pri kvintalu. Jugoslovanske koruze sploh ni več na trgu, ker je danes v Banatu zelo draga in bi stala tu približno 140 L. Namesto jugoslovanske koruze se prodaja sedaj rumunska koruza (Foxani) in pa argentinska. Cena tem dvem koruzam je okoli 125 L franko Trst (plačana carina).

Živina je zelo poceni in trg se noče izboljšati, četudi bi bilo pričakovati. Je pač mizerija po mestih in raje uživajo ameriško zmrznjeno meso, ki je bolj po ceni, kot sveže. Cena navadni goveji živini se vrtil od 3.25 L do 4 L za kg žive teže, višje cene je težko doseči. Tudi teleta so po ceni. V Trst jih prihaja cele vagoni iz inozemstva.

Krma: Seno je drago in še dražje bo. Ni izključeno, da bomo tudi pri nas dosegli cene od 80 do 100 lir za q, seveda ne tako kmalu. Trenutno pa so nekateri kmetje vsled mizerije prisiljeni oddajati seno po vsaki ceni in tudi po 30 L, drugod pa stane seno 50—60 L. Živinorejci naj štedijo s krmo in uporabljajo najmnogo močnih krmil, predvsem oljnatih tropin, ki niso ravno zelo drage (120 do 135 lir za 100 kg). Srednja cena otrobov je 88 do 95 lir za q.

Mlečni izdelki: V tekočem letu se je dosedaj sir zelo lahko prodal, maslo težje, sedaj pa izgleda, da se bo trg z maslom vendar enkrat izboljšal, kljub temu da notira maslo v zgornjeitalijanskih provincih še vedno 12 do 14 lir za kg in je tudi uradna cena v Milanu padla od 17.50 na 17 lir. Nekoliko težavnejši postaja trg s sirom. Naš tolminski sir, ako je dober, se lahko proda in sicer po ceni okoli 19 lir za kg. Računa se, da bo cena tudi pri nas padla, ko bo prišel na trg sir iz platin.

Vino: V zadnjem času prihajajo od vseh mogočih strani vesti o velikih škodah vsled toče, poplav, peronospore itd., vsled česar so cene vinu precej visoke. V naši deželi so zaloge domačega vina majhne. Gornjevipavska vina stanejo okoli 240, spodnevipavska 280 L za hl. briških vin je malo, kraški teran stane okoli 5 lir za liter.

Umetna gnojila: Trenotno je precejšnje povpraševanje po tomaževi žlindri, ki bo stala okoli 50 L za q. Tvornice superfosfata so že tudi poslale pole za prednaročbo in superfosfat bo za približno 1 liro dražji pri q kot lansko leto. Kalijeve sol (40%) stane okoli 80 lir za q. Po ostalih umetnih gnojilih je malo povpraševanja.

Modra galica stane danes v tvornici okoli 3.20 L, v podrobni trgovini se pa jo še vedno dobi po isti ceni (celo nižje), ker so to ostanki prejšnjih zalog.

ZADRUGE!

Pošljite čimprej Zadružni zvezi v Gorici naročila za jesenska gnojila:

*Tomaževo žlindro
superfosfat in
kalijevo sol,*

da si zagotovite ugodne cene.

Vprašanja in odgovori

Vprašanje št. 33: Imam majhen sodček, v katerem se mi je skisalo vino letos že drugič. Kako naj ga očistim?

Odgovor: Sumimo, da ste iz Vašega sodka točil vino zelo počasi. Posodo, v kateri se nahaja dolgo časa majhna množina vina in ki se večkrat odpira, moramo včasih zažveplati, da uničimo škodljive glivice, ki pridejo iz zunanjega zraka v prazen prostor nad vinom. Če tega ne storimo, se nam vino skisa. Pazite zato, da v prihodnje tako postopate s posodo, da se Vam vino ne bo skisalo. Ker se Vam je vino skisalo v sodčku že drugič, je njegov les že tako prepojen z glivicami, ki povzročajo skisanje vina, da mu bo težko več pomagati. Poizkusite ga izprati večkrat z 2% raztopino sode v vreli vodi in nato še s čisto vrelo vodo. Ko se osuši, ga zažveplajte in zaprite.

Vprašanje št. 34: Naš trgovec prodaja neko romunsko koruzo. Ali je ta koruzo dobra za moko?

Odgovor: V naših krajih pride na trg takozvana Foxani-koruzo, ki ima dokaj manjša in polnejša zrna od jugosl. zoba. Foxani daje dobro sladko moko in manj otrobi kot konjski zob.

Vprašanje št. 35: Imam junico, ki se je obrejala, iz neznanega razloga pa je zvrгла že v 6. tednu. Kaj je temu vzrok?

Odgovor: Vzroki so lahko različni. Prečitajte tozadevni članek dr. Ravnika. Svetujemo Vam, da pokličite živinozdravnika in se posvetujete z njim.

Vprašanje št. 36: Ali smem gnojiti zelje s čilskim solitrom?

Odgovor: Seveda ga smete, še celo dobro je, če ga pognojite, ker v vašem kraju sadite zelje šele po krompirju. S tem, da potrosite na 100 m² 1 kg solitra, mnogo pomagate zelju, da se hitreje razvije. Soliter potrosite, ko se je zelje že »prijelo« in začelo rasti.

Gospodarski koledar

Kmetovalec v avgustu.

Na njivi kopljemo krompir. Pazimo, da bo zrel in da ga spravimo pod streho suhega. Zato ga pustimo na njivi, da se osuši na solncu. Šele potem ga spravljamo v vreče. Napačno ravnajo tisti, ki meščje izkopani krompir v koš in ga takoj stresajo v vreče. Krompir, ki je spravljen pod streho vlažen, rad podleže gnilobi. Doma ga držimo na suhem prostoru in v ne prevelikih kupih. Tam, kjer sadijo po krompirju zelje, je že izkopen. Če njiva ni posebno dobra, jo pognojimo s čilskim solitrom, da se bo zelje hitreje in lepše razvilo. Tudi repi lahko prignojimo s so-

litrom, če nismo dali krompirju dovolj gnoja. Solitra rabimo 1 kg na 100 m².

Cinkvantin naj ima vedno zrahljano zemljo, da se bo hitreje razvijal. Ker ima od setve do zorenja le kratko dobo, zahteva dobro gnojeno zemljo. Vsak kilogram solitra nam obilo poplača.

Na senožeti je seno povečini že pokošeno. Letošnje slabo vreme je delalo koscem mnogo neprilik. Kdor je imel srečo, ima pod streho dobro seno, toda vsakemu se ni posrečilo ujeti pravi čas. Ko spravljamo pod streho seno, ki je bilo večkrat premočeno od dežja, vrzimo po njem malo soli, da bo živina rajše jedla. Kjer smo kasno kosili, lahko po-

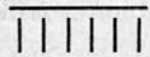
spešimo raščo otave na ta način, da po travniku potrosimo čilski soliter na vsakih 100 m² do 1 kg.

V vinogradu: Skrbimo posebno za one vinograde, ki ji je pobila toča, da doseže dozoritev lesa in si zagotovimo pridelek vsaj za drugo leto. V vinogradih, ki so bili zgodaj okopani, je že vse polno plevela. Če hočemo, da bo grozdje lepo zorilo, moramo plevel odstraniti.

V sadovnjaku: obiramo zrelo sadje. Pa-

zimo, da ne bomo poškodovali dreves in lomili vejic, ker s tem si zmanjšujemo prihodnjo letino. Pobirajmo pod drevesi piškavo sadje in dajmo ga prašičem. S tem uničimo mnogo raznih škodljivcev, ki se skrivajo v odpadlih plodovih.

Na vrtu: zalivamo zelenjavo ob toplih dneh. V tem mesecu sejemo na prazne lehe redič, špinacho in endivijo. Čistimo paradižnike in škropimo jih s galico, če vidimo, da jih napada peronospora.



Gospodarski drobiž in razno



Zakon o sindikatih in naše zadruge.

Za zadruge se morajo po tem novem zakonu ustanoviti posebni sindikati (strokovne zveze). Naše zadruge bodo prejele tozadevna navodila od Zadrुžne zveze. Vabila za pristop k Federazione fascista degli industriali in Federazione fascista dei commercianti v Gorici so s tem vprašanjem v zvezi.

Kongres Glavnega zadrुžnega saveza v Jugoslaviji.

Na kongresu Glavnega zadrुžnega saveza v Beogradu se je razpravljalo o poljedelski krizi in o prevelikem obdavičenju poljedelstva.

Udeleženci so bili mnenja, da je iskati vzrok poljedelske krize v padcu cene žita na svetovnih trgih.

Izhod iz te krize vidijo v povzdigi živinoreje in s tem združenim potrebi izboljšanja travnikov. Sejanje žitnih vrst se mora zmanjšati v korist krmnih rastlin.

Tudi glede preobloženja kmetij z davki se obračajo na ministerstvo. Kakor vidimo, jih tiščijo isti žulji, kot nas.

PROTI ČEBELNI UŠI.

priporočajo, da denemo v panj korenine kolmeža (latinsko *acorus calamus*). Komur se nudi prilika, naj poskuša in poroča o uspehu. Kolmežev duh je močan, a ni neprijeten, zato se ni bati, da bi česbelam škodoval. (*Leinzg. Bztg.*)

Fordova bilanca.

Dobiček Forda je znašal, kot čitamo v raznih listih, l. 1925. 94.56 milijonov dolarjev. Njegove tovarne so izdelale lansko leto 2,103.000 vozil.

Okrajna posojilnica v Kanalu

bo imela svoj

redni občni zbor

dne 15. avgusta 1926 ob 3¹/₂ popol. v uradnih prostorih.

DNEVNI RED:

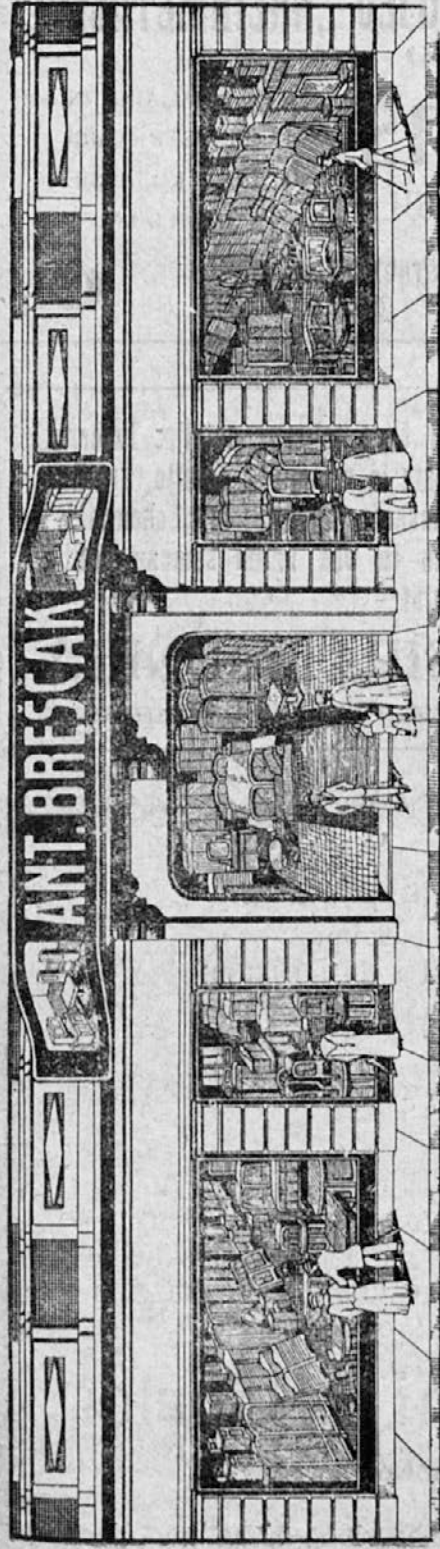
Poročilo načelstva.

Poročilo nadzorstva.

Odobritev računov za leto 1926.

Slučajnosti.

ODBOR.



Največji ponos gospodinje je lepo urejeno stanovanje

Če si hočeš to oskrbeti z malimi stroški, obrni se na staro tvrdko in odlikovano tovarno s pohištvom

Ant. Breščak,

ki ima v zalogi nad 50 kompletnih sob,
bodisi forniranih ali iz različnega lesu.

Gorica, Via Carducci 14.

GLAVNO ZASTOPSTVO PISALNIH STROJEV „RHEINMETALL“ (NEMŠKI IZDELEK)

Vseh vrst PEČATI
RAZMNOŽEVALCI
POSAMEZNI DELI
PRERAČUNJEVALCI

R. SIMONS

GORICA - VIA MAZZINI 5

BLAGAJNE IN
REGISTRATORJI
ŠOLA za STROJEPISJE
POPRAVLJALNICA



SE TOPLO PRIPOROČA ZA POPRAVILA PISALNIH STROJEV, CIKLOSTILOV
IN REGISTRANIH BLAGAJN VSEH ZNAMK. DELO ZAJAMČENO.



SEMENA

DOMAČA črna triletna detelja; lucerna,
trave čiste in mešane z deteljo, krmilna
pesa nemška „Mamuth“ in „Eckendorf“,
čebulček in vsa vrtna semena dobite
v trgovini

JOSIPA MUNIHA

SV. LUCIJA

Gospodarske knjige:

Belle: Sadjarstvo 430 strani s 165 slikami
Humek: Praktični sadjar 410 strani s 116 slikami
Humek: Domači vrt, 195 strani in s 71 slikami
Domači živinozdravnik
Domači zdravnik
Nasveti za hišo in dom
Naše gobe
Reja domačih zajcev
Umni čebelar

Navedene in druge knjige, kakor tudi najrazličnejše tiskovine,
za župne, županske, šolske in druge urade, papir, razgled-
nice itd. itd. dobite pri

Katoliški knjigarni v Gorici

Via Carducci št. 2 (Gosposka ulica)

ZADRUŽNA ZVEZA V GORICI

upisana zadruga z omejenim jamstvom

Urad v Gorici, Corso Verdi 37

Poštni tek. račun št. 11/984
Telefon interurban štev. 283

Skladišče v Gorici, Via Morelli 36

Uradne ure za stranke ob delavnikih od 8 do 12

Podpira svoje članice v vsakem pogledu z nasvetom navodili in kreditom. - Posreduje zanje v vseh denarnih poslih. - Izvršuje nad njimi revizijsko oblast.
| | | | | Sprejema hranilne vloge. | | | | |

Blagovni oddelek Zadrुžne zveze

posreduje pri nabavi in oddaji vsakovrstnega blaga. - Nabavlja na debelo in oddaja na debelo in drobno.

Sprejema

naročila za

jesenska gnojila:

Tomazevo žlindro, kalijevo sol, superfosfat itd.

Ima na razpolago jugoslovansko in romunsko semensko koruzo po najnižjih cenah. V skladišču blagovnega oddelka dobite **orehove tropine**, najcenejše močno krmilo za živino in prašiče.

Za mlekarne:

ima zastopstvo svetovnoznane in nešteto krat odlikovane tvrdke: Alfa Laval.

— Nabavlja vse potrebne stroje za mlekarne, maslarne in sirarne. —

Posreduje oddajo mlečnih izdelkov, predvsem masla. V zalogi ima razne potrebščine za mlekarne, kot Schwartzove vrče, vrče za prevoz mleka, kremometre, toplomere, gostomere, obode za sir, cedila in mreže, različne mere, krtače in krtačice, sirne prte, sirišče v prahu in tekoče, olje za posnemalnike, goliče, napajalnike za teleta itd. Mlekarne dobijo vsa potrebna navodila glede oblasti.

Širite in čitajte „Gospodarski list“, glasilo Zadrुžne zveze v Gorici.

Autocar



Impresa trasporti

s. a. g. l.

GORICA, Via Rismondo šte. 8
Telefon inter. 303

Prevzame prevoz vsake vrste, posebno stavbenega lesa, katerisibodi dolžine tudi iz gozda.

Zaloga bencina
in petolejal

B. P.

Nadomestni deli „SAURER“

Pneumatike „HUTCHINSON“
s stiskalnico za pritrditev.

Prva goriška tovarna

za umeten marmor -- kamnoseška in cementna dela

Giov. Maroni & Figli

Via Ariosto 7 Telef. inter. 294

Izdeluje plošče enobarvne, izklesane, marmorirane in beneški mozaik za tlak Stavbne in druge dekoracijske predmete - Kopalne banje. Cevi raznih premerov

Stara, dobroznana tvrdka, specializirana za izdelovanje umetnega kamna, marmoriranih ploščic in beneš. mozaika - Prodaja cementa in mavca



Štedilniki na plin

GAGGENAUER so najboljši na svetu 30% prihranek.

Ne zamenjati s ponaredbami



Prodajne cene: na dva ognja L 190, na tri ognje L 270, na štiri ognje L 320; štedilniki imajo uglajeno ali crnalizirano ploščo. — Izdeluje in napeljuje centralno kurjavo, vodo, plin, kopalnice, električne luči itd. — Velika zaloga žarnic za avtomobile, lestencev, kopalnic, Water itd.

Edina zaloga in prodaja

Carlo Cumar

v Gorici

Via Garibaldi 11 Via Manzoni 21

Daje na zahtevo brezplačno proračune

Odgovorni urednik: ing. agr. Josip Rustja. Tisk »Katoliške tiskarne« v Gorici.